

НИЙСЛЭЛИЙН
ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨЛӨГЧДИЙН ХУРЛЫН
ТОГТООЛ

2018 оны 06 сарын 28 өдөр

Дугаар 17/9

Улаанбаатар хот

Дэд хөтөлбөр батлах тухай

Монгол Улсын Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.1.2 “з”, 25 дугаар зүйлийн 25.1, Хөгжлийн бодлого төлөвлөлтийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.2, Усны тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлийн 11.1.2, Хот, суурины ус хангамж, ариутгах татуургын ашиглалтын тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.1.1 дэх заалтыг тус тус үндэслэн Нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлаас ТОГТООХ нь:

1.“Нийслэлийн хүн амын ус хангамжийн аюулгүй байдлыг хангах, ариун цэврийн байгууламжийн ашиглалтыг сайжруулах дэд хөтөлбөр”-ийг хавсралт ёсоор баталсугай.

2.Дэд хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг батлан, хэрэгжүүлж ажиллахыг Нийслэлийн Засаг дарга бөгөөд Улаанбаатар хотын захирагч /С.Батболд/-д, хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг Нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын Тэргүүлэгчдэд даалгасугай.

ДАРГА

САМАРСАЙХАН

Нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн
Хурлын 2018 оны 06-р дугаар сарын 28-ны
өдрийн 17/9 дугаар тогтоолын хавсралт

НИЙСЛЭЛИЙН ХҮН АМЫН УС ХАНГАМЖИЙН АЮУЛГҮЙ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ, АРИУН ЦЭВРИЙН БАЙГУУЛАМЖИЙН АШИГЛАЛТЫГ САЙЖРУУЛАХ ДЭД ХӨТӨЛБӨР

НЭГ. ЕРӨНХИЙ МЭДЭЭЛЭЛ

1.1 Хууль эрх зүйн үндэслэл

Усны тухай хууль, Хот суурины ус хангамж, ариутгах татуургын ашиглалтын тухай хууль, Монгол Улсын Засгийн газрын 2016-2020 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр, Нийслэлийн засаг дарга бөгөөд Улаанбаатар хотын захирагчийн 2016-2020 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр зэргийг үнэлэн боловсруулав.

Тусгагдсан Улаанбаатар хотод шинээр хоногийн 250 мянга метр куб бохир ус цэвэршүүлэх цэвэрлэх байгууламж барих, Төв цэвэрлэх байгууламжид засвар шинэчлэл хийх асуудал багтсан болон цэвэрлэх байгууламжаас байгальд нийлүүлэгдэж буй цэвэршүүлсэн усны бохирдлын хэмжээ өндөр, арьс шир, ноос ноолуур зэрэг түүхий эдийн анхан шатны боловсруулах үйлдвэрээс стандартын шаардлагад нийцэхгүй бохир усиг төвлөрсөн шугам сүлжээнд ихээр нийлүүлж байгаа байдалд анхаарал хандуулж, тодорхой ажлыг үе шаттайгаар хэрэгжүүлэх нь зүйтэй гэж үзсэн болно.

1.2. Өнөөгийн нөхцөл байдал, тулгамдаж буй асуудал

Нийслэл Улаанбаатар хотод 2017 оны байдлаар 1,3 сая хүн амьдарч, 20 гаруй мянган үйлдвэр, аж ахуйн газар, Монгол улсын эрчим хүчиний гол үйлдвэрлэл болох дулааны цахилгаан станцууд үйл ажиллагаа явуулж байна.

Нийслэлийн хүн амын үндны болон үйлдвэрлэлийн ус хангамж нь газрын доорх гүний усны эх үүсвэрээс 100 хувь хангагдаж байна. Улаанбаатар хотод хоногтоо Ус сувгийн удирдах газрын харьяа эх үүсвэрээс төвлөрсөн шугамаар 150-160 мянган шоо метр, дулааны цахилгаан станц болон айл өрх, аж ахуйн нэгжийн хашаанд гаргасан 8300 орчим гүний худгаас ойролцоогоор 140 гаруй мянган шоо метр ус буюу нийтдээ 280 мянга орчим шоо метр усиг хоногтоо хэрэглэж байна.

Хотын төвлөрсөн ус хангамжийн гол шугам сүлжээний 57.0 хувь нь 25-55 жил ашиглагдсан насхилттай байгаа нь шугам сүлжээний элэгдэл ихсэж, зарим хэсэгтээ усны даралт хүчтэй урсгалыг даах чадваргүй болж байгаа нь тулгамдсан асуудал болж байна.

Усны үнэ бага байгаагаас үрэлгэн хэрэглээ их, түүний дотор орон сууцанд амьдардаг айл өрхийн 70.6 хувь нь тоолууртай бөгөөд өдөрт дунджаар 150-200 л ус хэрэглэдэг.

Нийслэлийн ус хангамжийн эх үүсвэрийн эрүүл ахуйн болон энгийн хамгаалалтын бүсийн дэглэм алдагдаж, тухайн бүсэд барилга, орон сууц, амралт рашаан сувиллын газар барих, барилгын түүхий эд болох элс, хайрга олборлох, айл өрх дур мэдэн суурьших зөрчлүүд байнга гарч байгаа нь үндны усны эх үүсвэр бохирдох хүчин зүйл болж байна.

Улаанбаатар хотын ундны усны эх үүсвэрийн хамгаалалтын бүсийг Нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2016 оны 50 дугаар тогтоолоор шинэчилсэн.

Нийслэлийн газрын албаны судалгаагаар усны эх үүсвэрийн хязгаарлалтын бүсэд 10126 орчим, хориглолтын бүсэд нийтдээ 3698 орчим иргэн аж ахуй нэгж байна.

Усны тухай, Хот суурины ус хангамж, ариутгах татуургын ашиглалтын тухай хууль, Байгаль орчин, ногоон хөгжил, аялал жуулчлалын сайд, Барилга хот байгуулалтын сайдын хамтарсан 2015 оны А-230/124 дүгээр тушаал, Нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 50 дугаар тогтоол, Хамгаалалтын бүс тогтоох тухай Нийслэлийн Засаг даргын 2003 оны 95, 2009 оны 95, захирамжуудын хүрээнд холбогдох газруудад зөрчил арилгах албан бичиг хүргүүлэн ажиллаж байгаа ч ундны усны эх үүсвэрийн хамгаалалтын бүсийн дэглэм мөрдөгдөх нь амьдрал дээр хүндрэлтэй байна.

Улаанбаатар хотын Төв цэвэрлэх байгууламжид ихээхэн химиин бохирдолтой ус хүлээн авч байгаагаас үйл ажиллагаа нь доголдох, гэр хорооллын айл өрхийн 216 мянга орчим нүхэн жорлон, гудамжинд ил задгай асгах угаадас нь агаар, хөрсний бохирдлыг ихэсгэж, бороо, үерийн усаар дамжин Туул голд нийлж бохирдуулах, улмаар энэ нь голын сав дагуу байрших гүний худгуудад нөлөөлөх хандлага олон жилийн туршид хийсэн шинжилгээ судалгаа, тандалтын дүнгээс ажиглагдаж байна.

1.3 Дэд хөтөлбөрийн хамрах хүрээ

1.3.1 Дэд хөтөлбөр нь ус хангамжийн эх үүсвэрээс дамжуулах, түгээх шугам сүлжээ, тоноглолоор дамжуулан хэрэглэгчдэд усыг хүргэхэд болон хэрэглэгчдийн бохир усыг шугам сүлжээ, цэвэрлэх байгууламжаар дамжуулж, цэвэршүүлэн байгальд нийлүүлэх үйл ажиллагаа бүхэлдээ хамаарна.

ХОЁР. ДЭД ХӨТӨЛБӨРИЙГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ҮЗЭЛ БАРИМТЛАЛ, ДЭД ХӨТӨЛБӨРИЙН ЗОРИЛГО, ЗОРИЛТ

2.1. Дэд хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхдээ дараах зарчмыг баримтална.

2.1.1. Дэд хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаа, төлөвлөлт, удирдлага нь Монгол Улсын Тогтвортой хөгжлийн үзэл баримтлал-2030, “Ус” үндэсний хөтөлбөр, “Ус хангамж, ариун цэврийн байгууламж, эрүүл ахуйн засаглал, сурталчилгаа, удирдлагыг сайжруулах хөтөлбөр”, “Орчны эрүүл мэнд” үндэсний хөтөлбөр, Монгол Улсын Засгийн газрын 2016-2020 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр, Нийслэлийн засаг дарга бөгөөд Улаанбаатар хотын захирагчийн 2016-2020 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр, хотын хөгжлийн бодлого, төлөвлөлттэй нягт уялдсан болно.

2.1.2. Дэд хөтөлбөрийн зорилго, үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэхдээ ус хэрэглэгч байгууллага, иргэн, төрийн болон төрийн бус байгууллагуудын усны аюулгүй байдлын талаарх ойлголт, түүнийг биелүүлэх чин эрмэлзэл, хамтын ажиллагаанд тулгуурлана.

2.1.3. Дэд хөтөлбөрийн үйл ажиллагаа нь олон нийтэд ил тод, нээлттэй байж, нийслэлийн иргэдийг эрүүл аюулгүй усаар хангах, байгаль орчны бохирдоос хамгаалахад чиглэгдэх бөгөөд нийслэлд ус хангамж, ариутгах татуургын чиглэлээр хэрэгжих төсөл, дэд хөтөлбөрийн техникийн эдийн засгийн үндэслэл, ажлын зураг боловсруулна.

2.2. Дэд хөтөлбөрийн зорилго нь: Ус хангамжийн эх үүсвэрээс хэрэглэгчдэд усыг хүргэх болон бохир усыг татан зайлцуулж цэвэршүүлэх явцад тохиолдож болзошгүй эрсдэлийг бууруулж, тогтвортой хөгжлийг хангахад оршино.

Энэхүү дэд хөтөлбөрийн зорилгын хүрээнд дараах зорилтуудыг хэрэгжүүлнэ.

Зорилт-1.Монгол улсын тогтвортой хөгжлийн үзэл баримтлалд тусгагдсан зорилтыг хэрэгжүүлэх, Улаанбаатар хотын ус хангамжийн нөөц, чанар, аюулгүй байдалд байнгын хяналт, тандалт хийх, эх үүсвэрийн хамгаалалтад шинэ техник технологи нэвтрүүлэх замаар мэдээлэл, удирдлагын шуурхай байдлыг хангах

Зорилт-2.Ус хангамжийн эх үүсвэрийн хамгаалалтын бүсэд барилгын материал, ашигт малтмал хайх, олборлох, барилга орон сууц барих, амралт сувиллын газар байгуулах, айл буух, хашаа байшин барих, барилгын хог хаях зэрэг ноцтой зөрчлийг арилгах, дахин зөрчил гаргуулахгүй байх тушаал, шийдвэр гаргуулах, Биокомбинат орчмын усны Доод эх үүсвэр, Хүй 7 худаг, Аргалант орчим усны нөөц, цэвдгийн тархалттай газар нутгийг хамгаалалтад авах, газар олгохгүй байх

Зорилт-3.Ус хангамжийн шугам сүлжээ, тоног төхөөрөмжийг шинэчлэх, онцгой байдал, гамшгийн үед хүн амын ундны усны аюулгүй байдлыг хангах арга хэмжээг тодорхой болгох

Зорилт-4.Гадаргын болон газрын доорх усны чанарт хийх шинжилгээ, судалгааны ажлыг эрчимжүүлэх, түүнд тавих хяналтыг өндөржүүлэх

Зорилт-5. Нийслэлчүүдийн ундны усны нөөц болон хүртээмжийг нэмэгдүүлэх, усны үнэ, цэнийг бодитой байлгах

Зорилт-6.Хүүхдүүдэд багаас нь ус хангамж, ариун цэврийн байгууламжийн талаар мэдлэг эзэмшүүлэх, зөв хандлага, дадалтай болгох, гэр хорооллын айл өрхийн болон цэцэрлэг сургуулийн ариун цэврийн байгууламжийг сайжруулах, "Сервис центер"-ийн инженерийн дэд бүтцийн оновчтой шийдлийг тодорхойлон хэрэгжүүлэх

Зорилт-7.Орон сууцны дундын өмчлөлийн болон түгээх шугам сүлжээг стандартын шаардлагад нийцүүлэх, бие даасан усны эх үүсвэрийн усны чанар, аюулгүй байдлыг хангах, усыг дахин ашиглах эрх зүйн орчинг бүрдүүлэхэд төр захирагааны байгууллагуудтай хамтран ажиллах

Зорилт-8.Улаанбаатар хотын Төв цэвэрлэх байгууламж болон урьдчилан цэвэрлэх байгууламж, бага оврын цэвэрлэх байгууламжуудын ашиглалтын хэвийн ажиллагааг хангах

Зорилт-9.Үйлдвэр, аж ахуйн нэгж байгууллагын бохир усыг татан зайлзулахад гарах эрсдэлийг бууруулах

ГУРАВ. ДЭД ХӨТӨЛБӨРИЙГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ҮЕ ШАТ, ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

Дэд хөтөлбөр нь 2018-2021 онд хэрэгжих ба дэд хөтөлбөрийн зорилтын хүрээнд дараах үйл ажиллагааг хэрэгжүүлнэ.

Зорилт 1-ийн хүрээнд дараах үйл ажиллагааг хэрэгжүүлнэ.

1.Баталгаат ундны усаар хангагдсан хүн амыг эзлэх хувийг 99 хувьд хүргэх, нийт өрхийн 47 хувийг төвлөрсөн ариутгах татуургын шугаманд холбоно.

2.Улаанбаатар хотын ус хангамжийн эх үүсвэрийг хамгаалах бүсийн дэглэмийг чангатган, энгийн болон эрүүл ахуй, онцгой дэглэмийн бүсийг хуулинд заасан хэмжээнд байлгах, хашаа, хайс барьж харуул хамгаалалтыг сайжруулна.

3.Ус хангамжийн эх үүсвэр гадны халдлагад өртөх, санаатай болон санамсаргүй хүчин зүйлийн нөлөөллөөр бохирдооос сэргийлэх зорилгоор байнгын тандалт хийх мониторингийн хяналтын цооногийн тоог нэмэгдүүлэх, хяналтын сүлжээг бүрэн автомат системд шилжүүлэх, мэдээлэл удирдлагын шуурхай байдлыг хангана.

Зорилт 2-ын хүрээнд дараах үйл ажиллагааг хэрэгжүүлнэ.

1.Хотын нутаг дэвсгэрт хамаарах Туул голын сав газарт хууль тогтоомжоор хориглосон, хязгаарласан газарт ашигт малтмал хайх, ашиглах тусгай зөвшөөрлийг цуцлах, үйл ажиллагааг зогсоох, эрх нь цуцлагдсан, нөөц нь дууссан газарт техникийн болон биологийн нөхөн сэргээлтийг хийлгэнэ.

2.Ус хангамжийн дээд эх үүсвэр, шинэ эх үүсвэрийн орчимд баригдсан амралт, рашаан сувилал, аялал жуулчлалын үйл ажиллагаа явуулж буй газрууд эх үүсвэрийн хамгаалалтын бүсийн дэглэмийг зөрчиж байгаа эсэхэд үзлэг шалгалт явуулж, зөрчлийг арилгуулна.

Зорилт 3-ын хүрээнд дараах үйл ажиллагааг хэрэгжүүлнэ.

1.Усыг олборлох, нөөцлөх, дамжуулах, түгээх технологи ажиллагааны тоног төхөөрөмжүүдийн байдалд үнэлгээ өгөх, гидравлик тооцоо хийх, усыг нөөцлөх үүрэг гүйцэтгэж буй том оврын усан сангудын хүрэлцээ, насхилтын байдалд судалгаа хийх, хотын хэмжээнд усыг дамжуулан түгээх үүрэг гүйцэтгэж буй шугам хоолойг солих, доторлох, шинэчлэх ажлыг хийнэ.

2.Нийслэлд гамшиг нүүрлэх болон онцгой нөхцөл үүсэх үед хүн амыг ундны аюулгүй усаар хангах арга хэмжээг тусгай төлөвлөгөөтэйгөөр хэрэгжүүлнэ.

Зорилт 4-ийн хүрээнд дараах үйл ажиллагааг хэрэгжүүлнэ.

1.Нийслэлийн ундны усны чанар, аюулгүй байдалд хийсэн судалгаа, шинжилгээний ажлуудад дүн шинжилгээ хийж, төлөвлөгөө боловсруулан ажиллана.

2.Усны чанар аюулгүй байдлын шинжилгээ судалгаа хийх лабораторийн хүчин чадлыг үе шаттайгаар нэмэгдүүлэх, боловсон хүчнийг бэлтгэнэ.

Зорилт 5-ын хүрээнд дараах үйл ажиллагааг хэрэгжүүлнэ.

1.Усны нөөцийг хуримтлуулж, баталгаатай ус хангамжийн эх үүсвэрийг бий болгох зорилгоор “Туул усан цогцолбор” төслийн техник эдийн засгийн үндэслэл, байгаль, орчны үнэлгээ, зураг төслийг хийлгэнэ.

2.Усыг олборлох, боловсруулах, нөөцлөх, түгээх зэрэг үйл ажиллагааны зардлыг тооцож, үйлдвэрлэлийн алдагдалтай ажиллагаа болон хэрэглэгчдийн усыг үр ашиггүй зарцуулж буй байдалд судалгааг хийж, усны үнийг бодит төвшинд барьж ажиллана

3.Гэр хорооллын ус хангамжийн шугам сүлжээ, тоноглол, ус хадгалах савны цэвэрлэгээ, халдвартгүйжүүлэлт, угаалгын чанарыг сайжруулахад чиглэгдсэн арга хэмжээг авч хэрэгжүүлнэ

Зорилт 6-ын хүрээнд дараах үйл ажиллагааг хэрэгжүүлнэ.

1.Ундны усны чанар аюулгүй байдал, усыг зөв хэрэглэх дадал заншлыг эзэмшигүүлэх сургалт сурталчилгаа явуулах, хэрэглэгчийн сэтгэл ханамжийн байдалд судалгаа хийнэ.

2.Нийслэлийн боловсролын болон эрүүл мэндийн байгууллага, сургуулийн өмнөх болон ерөнхий боловсролын сургуулийн сургач, айл өрхийн төвшинд усны ач холбогдол, зөв зохистой хэрэглээний талаар сургалт сурталчилгаа явуулж, үр дүнг тооцно

3.Гэр хорооллын айл өрх, цэцэрлэг, сургуулийн ариун цэврийн байгууламжийг сайжруулна

4.Иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагын барилга байгууламжийг төвлөрсөн инженерийн шугам сүлжээнд холбохыг дэмжиж, өргөжүүлнэ

5.“Дэд бүтцийн төв”-ийн инженерийн дэд бүтцийн оновчтой шийдлийг тодорхойлон хэрэгжүүлнэ

Зорилт 7-ын хүрээнд дараах үйл ажиллагааг хэрэгжүүлнэ.

1.Нийтийн зориулалттай орон сууцны дундын өмчлөлийн болон түгээх шугам сүлжээний ашиглалт, насжилтын судалгааг хамтран явуулах, цаашид авах арга хэмжээний саналыг боловсруулж шийдвэрлүүлнэ

2.Цэвэрлэсэн усыг Дулааны цахилгаан станц, автомашин угаалга, ногоон байгууламж, авто болон шороон замын усалгаа, тоосыг дарах зэрэгт ашиглах, эрх зүйн орчныг бүрдүүлэхэд төр захиргааны байгууллагатай хамтран ажиллана

3.Нийтийн зориулалттай орон сууц болон иргэн, аж ахуйн нэгжийн ашиглаж буй бие даасан усны эх үүсвэрийн усны чанар, аюулгүй байдлыг хангах чиглэлээр хамтран ажиллана

Зорилт 8-ын хүрээнд дараах үйл ажиллагааг хэрэгжүүлнэ.

1.Улаанбаатар хотын төв цэвэрлэх байгууламжийн бохир ус цэвэрлэгээний төвшинг сайжруулах, хотод шинэ цэвэрлэх байгууламж барина

2.Үйлдвэрийн бохир усыг урьдчилан цэвэрлэх байгууламжийн техник технологийг шинэчлэх, ажиллах нөхцөл аюулгүй байдлыг хангах арга хэмжээг авах

3.Иргэн, аж ахуйн нэгжийн бие даасан ашиглаж буй бага оврын цэвэрлэх байгууламжуудад үүсч байгаа эрсдэлүүдийг бууруулна

4.Хотын хөгжлийн хэтийн төлөвийн баримт бичигт тусгагдсан газруудад шинээр цэвэрлэх байгууламж барина

Зорилт 9-ийн хүрээнд дараах үйл ажиллагааг хэрэгжүүлнэ.

1.Үйлдвэр, аж ахуйн газрын цэвэрлэх байгууламж, бохир усыг татан зайлуулах ажиллагаанд хяналт үнэлгээ, судалгаа хийх, цаашид авах арга хэмжээний саналыг боловсруулан асуудлыг шийдвэрлүүлнэ

2.Цэвэрлэх байгууламжийн хэвийн үйл ажиллагаанд ноцтой хүндрэл учруулж буй үйлдвэр, аж ахуйн нэгжийн талаар цаашид авах арга хэмжээний санал боловсруулан, шийдвэрлүүлнэ

ДӨРӨВ. ДЭД ХӨТӨЛБӨРИЙН ҮР НӨЛӨӨ, ШАЛГУУР ҮЗҮҮЛЭЛТ

4.1 Дэд хөтөлбөрийн эдийн засгийн хөгжил болон захиргааны үйл ажиллагаанд үзүүлэх нөлөө

Зорилт 1-ийг хэрэгжүүлэхэд бий болох нөлөө

Үр нөлөө:1.1. Дэд хөтөлбөр хэрэгжүүлэх хугацаанд нийслэл Улаанбаатар хотод ус хангамж, ариутгах татуургын чиглэлээр хийгдэх ажлууд тодорхой болсноор салбарын төрийн захиргааны төв болон орон нутгийн засаг захиргааны байгууллагын ажлын уялдаа холбоо сайжирна.

Зорилт 2-ыг хэрэгжүүлэхэд бий болох нөлөө

Үр нөлөө:2.1. Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яам, Туул голын сав газартай хамтран хотын нутаг дэвсгэрт хамаарах Туулын сав газарт ашигт малтмал, нөхөн сэргээлт, аялал жуулчлалын талаар төлөвлөгөө гарган хамтран хэрэгжүүлнэ.

Зорилт 3-ыг хэрэгжүүлэхэд бий болох нөлөө

Үр нөлөө:3.1. Болзошгүй гамшиг нүүрлэх болон онцгой нөхцөл байдлын үед хүн амыг ундны усаар хангах тусгай төлөвлөгөө, хэрэгжүүлэх арга хэмжээтэй болно.

Зорилт 4-ийг хэрэгжүүлэхэд бий болох нөлөө

Үр нөлөө:4.1 Усны чанар, аюулгүй байдалд байнгын шинжилгээ тандалт, судалгаа хийснээр усаар дамжин үүсч болох аюулаас урьдчилан сэргийлэх, авах арга хэмжээг тодорхой төлөвлөх нөхцөл бүрдэнэ.

Зорилт 5-ыг хэрэгжүүлэхэд бий болох нөлөө

Үр нөлөө:5.1 Нийслэлчүүдийн ундны усны нөөцийг нэмэгдүүлэхэд тодорхой нөлөө үзүүлж баталгаатай ус хангамжийн эх үүсвэртэй болох боломж бүрдэнэ.

Зорилт 6-ыг хэрэгжүүлэхэд бий болох нөлөө

Үр нөлөө:6.1. Иргэдэд усыг зөв хэрэглэх дадал, зуршил эзэмшүүлснээр иргэдийн усанд төлөх зардал багасч, усны нөөц хэмнэгдэнэ.

Зорилт 7-ыг хэрэгжүүлэхэд бий болох нөлөө

Үр нөлөө:7.1. Саарал ус болон хөрсний усыг технологийн хэрэгцээнд дахин ашиглах эрх зүйн орчин бүрдүүлэхэд төр захиргааны байгууллагын хамтын уялдаа сайжирна.

4.2 Дэд хөтөлбөрийн нийгмийн хөгжил, байгаль орчинд үзүүлэх нөлөөлөл

Зорилт 1-ийг хэрэгжүүлэхэд бий болох нөлөө

Үр нөлөө:1.2. Ус хангамжийн эх үүсвэрийн хамгаалалтын бүсийн дэглэм мөрдөгдэж, эх үүсвэрт үүсч байгаа зөрчлийг арилгаснаар эх үүсвэрийн найдвартай ажиллагаа баталгаажна.

Үр нөлөө:1.3. Ус хангамжийн чанар, аюулгүй байдалд хяналт тавих удирдлагын автомат мэдээллийн сүлжээ, телекамерын хяналтын систем найдвартай гадны халдлагад өртөхөөс сэргийлнэ.

Зорилт 2-ыг хэрэгжүүлэхэд бий болох нөлөө

Үр нөлөө:2.1. Амралт, рашаан сувилал, аялал жуулчлалын газруудаас гарах бохир усыг цэвэршүүлэх, бага оврын цэвэрлэх байгууламжтай болгоход хамтран ажиллана.

Зорилт 3-ыг хэрэгжүүлэхэд бий болох нөлөө

Үр нөлөө:3.1. Хүн ам ус хангамжийн тасралтгүй, найдвартай байдал хангагдана.

Зорилт 4-ийг хэрэгжүүлэхэд бий болох нөлөө

Үр нөлөө:4.1. Мянганы Сорилтын сангийн төслийн хүрээнд судалгаа хийгдэж буй Улаанбаатар хотын доод хэсгийн ус хангамжийн нөөц болон БОАЖЯ-ны захиалгаар хийгдсэн нөөцийн судалгааг гаргаж, цаашид авах арга хэмжээг төлөвлөнө

Зорилт 5-ыг хэрэгжүүлэхэд бий болох нөлөө

Үр нөлөө:5.1. Туул усан цогцолборын ТЭЗҮ-д дүн шинжилгээ хийснээр ирээдүйд гадаргуугийн ус хангамж ашиглах боломж бий болно.

Зорилт 6-ыг хэрэгжүүлэхэд бий болох нөлөө

Үр нөлөө:6.1. Гэр хорооллын айл өрх, сургууль, цэцэрлэг нь стандартын шаардлага хангасан ариун цэврийн байгууламжтай болж, бохирдлоос үүдэлтэй хүн амын өвчлөл багасна.

Зорилт 7-ыг хэрэгжүүлэхэд бий болох нөлөө

Үр нөлөө:7.1. Нийтийн зориулалттай орон сууцны барилгын дундын эзэмшлийн шугам сүлжээний ашиглалт сайжирч, стандартад нийцсэн тоноглолтой айл өрхийн тоо нэмэгдэнэ.

Зорилт 8-ыг хэрэгжүүлэхэд бий болох нэлөө

Үр нэлөө: 8.1. Төв цэвэрлэх байгууламж болон бусад цэвэрлэх байгууламж, ариун цэврийн байгууламжид шинэчлэлт хийх, шинээр барьснаар хүн амын эрүүл мэнд, байгаль орчинд сөргөөр нэлөөлөх хүчин зүйл арилна.

Зорилт 9-ийг хэрэгжүүлэхэд бий болох нэлөө

Үр нэлөө: 9.1.Бохирдуулагч үйлдвэрийн тоог нэмэхгүй байх, урьдчилан цэвэршүүлэх цэвэрлэгээний төвшинг нэмэгдүүлснээр цэвэрлэх байгууламжийн хэвийн ажиллагаанд нэлөөлөх сөрөг хүчин зүйл багасна.

4.3. ШАЛГУУР ҮЗҮҮЛЭЛТ

№	Үр дүнгийн шалгуур үзүүлэлт	НЭГЖ	Суурь үзүүлэлт 2016 он	Зорилтот төвшин 2021 он
Зорилт-1	Баталгаат ус хангамжаар хангагдах өрх-ийн тоо	тоо	370.938 /97.3%/	374.750 /98.3%/
	Төвлөрсөн ариутгах татуургын шугамд холбогдох өрхийн тоо	тоо	166.029 /43.3%/	/47%
	Үндны эх үүсвэрийн эрүүл ахуйн хориглолтын бүс дэх иргэн, ААНБ-ын тоо	тоо	3698	Хамгаалалтын бүстэй уялдаж өөрчлөгдөх
Зорилт-2	Үндны эх үүсвэрийн хязгаарлалтын бүс дэх иргэн, ААНБ-ын тоо	тоо	10126	Хамгаалалтын бүстэй уялдаж өөрчлөгдөх
	Бохир усаа цэвэршүүлж байгальд нийлүүлэх амралт сувилал	тоо, нэгж	7	31
Зорилт-3	Эрүүл ахуйн хамгаалалтын бүс дэх хур хог хаягдлыг арилгасан хэмжээ	тонн	-	120
	Төвлөрсөн шугам сүлжээний насхилт	км, /хувиар/	312,0 /56.8/	
	Шинэчилсэн шугам хоолойн урт /өргөтгөх, шинэчлэх, доторлох/	км	-	80
Зорилт-4	Гамшгийн үеийн усаар хангах төлөвлөгөө	ш	-	1
	Хяналт шинжилгээ гүйцэтгэх тусгай хөтөлбөр төлөвлөгөөний дагуу			Шинжилгээ хийх давтамжийг нэмэгдүүлэх
Зорилт-5	Туул усан цогцолборын ТЭЗҮ	ш	-	1
	Гэр хорооллын хүн амын усны хэрэглээ	л/хон	8.3	12.0
	Ус түгээх байр	тоо	622	646
	Шинэчлэх зөөврийн автомашин	ш	20	35
Зорилт-6	Усыг зөв хэрэглэх дадал заншлыг эзэмшиүүлэх сургалт сурталчилгааг нэмэгдүүлэх	жилд, тоо		Давтамж нэмэх
	Нийтийн зориулалттай орон сууцны дундын өмчлөлийн болон түгээх шугам сүлжээний ашиглалт, насхилтын судалгаа	судалга а	-	1
Зорилт-7	Саарал ус болон цэвэршүүл-сэн усыг ногоон байгууламж, технологийн хэрэгцээнд ашиглах журам	журам	-	2

Зорилт-8	Хотод шинээр 250,0 мянган метр куб.хоног хүчин чадалтай шинэ цэвэрлэх байгууламж шинээр баригдах	ш	-	1
	Хоногийн 20,0 мянга хүртэлх м.куб.ус цэвэрлэх хүчин чадалтай цэвэрлэх байгууламж шинээр барих	ш	-	2
	Тоног төхөөрөмж шинэчлэх цэвэрлэх байгууламж /ТЦБ, УЦБ, БГЦБ/	ш		3
Зорилт-9	Бохирдуулагч 204 үйлдвэр аж ахуйн нэгж байгууллагын анхан шатны цэвэрлэгээ хийх байгуу-ламжтай болгох, төвлөрсөн шугамд нийлүүлэх бохир усны стандартыг хангуулах	ш		204
	Төв цэвэрлэх байгууламж-аас гарах цэвэр-шүүлсэн усыг ТЭЦ-3, 4-т ашиглах судалгааг хийх, ажлыг эхлүүлэх	ш	ТЭЗҮ-1	

ТАВ. ДЭД ХӨТӨЛБӨРИЙГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ САНХҮҮЖИЛТИЙН ЭХ ҮҮСВЭР

Дэд хөтөлбөрийн санхүүжилт дараах эх үүсвэрээс бүрдэнэ:

- а/ Улсын төсөв
- б/ Орон нутгийн төсөв
- в/ Олон улсын зээл, тусламж
- г/ Хувийн хэвшлийн хөрөнгө оруулалт
- д/ Ус сувгийн удирдах газар ОНӨҮГ хөрөнгө оруулалт
- е/ Бусад

ЗУРГАА. ДЭД ХӨТӨЛБӨРИЙН ХЭРЭГЖИЛТИЙН ХЯНАЛТ, ШИНЖИЛГЭЭ

6.1. Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газар, Улаанбаатар хотын Захирагчийн ажлын алба, Байгаль орчны газар, Нийслэлийн Эрүүл мэндийн газар, Мэргэжлийн хяналтын байгууллагаас дэд хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг хянаж, шинжилгээ, үнэлгээг явуулан хэрэгжүүлэгч байгууллагын үйл ажиллагааг уялдуулан зохицуулна.

6.2. Дэд хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны төлөвлөгөө, төслийдийг Нийслэлийн Засаг дарга, Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газар, Захирагчийн ажлын албанаас жил бүр улс, нийслэлийн эдийн засаг, нийгмийг хөгжүүлэх үндсэн чиглэлд тусган, улс, нийслэлийн төсөв болон бусад эх үүсвэрээс санхүүжүүлж хэрэгжүүлнэ.

6.3. Дэд хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газар, Захирагчийн ажлын албанаас холбогдох газруудтай хамтран хариуцаж, үр дүнг жил тутам Нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын Тэргүүлэгчдэд, хоёр жил тутам Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газарт хүргүүлнэ.

---Оо---

НИЙСЛЭЛИЙН ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨЛӨГЧДИЙН ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2018 оны 06 сарын 28 өдөр

Дугаар 17/11

Улаанбаатар хот

Үүрэг чиглэл өгөх тухай

Монгол Улсын Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 22 дугаар зүйлийн 22.1.9, 25 дугаар зүйлийн 25.1, Усны тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлийн 11.1.4, 22 дугаар зүйлийг тус тус үндэслэн Нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлаас ТОГТООХ нь:

1.“Нийслэлийн хүн амын ус хангамжийн аюулгүй байдлыг хангах, ариун цэврийн байгууламжийн ашиглалтыг сайжруулах дэд хөтөлбөр” батлагдсантай холбогдуулан Нийслэлийн Засаг дарга бөгөөд Улаанбаатар хотын Захирагч /С.Батболд/-д ҮҮРЭГ ЧИГЛЭЛ ӨГӨХ нь:

1.1.Улаанбаатар хотыг 2020 он хүртэл хөгжүүлэх ерөнхий төлөвлөгөөний тодотгол, 2030 он хүртэлх хөгжлийн чиг хандлагад тусгагдсан хот байгуулалтын төлөвлөлтийн чиг хандлага, нийслэлээс баримтлах чиглэл, бодлогын талаар санаалаа эрх бүхий этгээдийн санаачлан боловсруулж буй Туул голыг хамгаалах хуулийн төсөлд тусгуулах ажлыг зохион байгуулах;

1.2.Туул голын нийслэлийн нутаг дэвсгэрт хамаарах хэсгийн хамгаалалтын бүс, усны эх үүсвэрийн онцгой болон энгийн хамгаалалт, эрүүл ахуйн бүсийг шинэчлэн тогтоох, дэглэмийг мөрдүүлэх болон хот төлөвлөлтийг оновчтой зохион байгуулах шатласан арга хэмжээг авах талаар санал боловсруулж, Нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хуралд 2018 оны 3 дугаар улиралд багтаан өргөн барьж хэлэлцүүлэх.

2.Энэ тогтоолын хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг Нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын Тэргүүлэгчдэд даалгасугай.

ДАРГА

САМАРСАЙХАН

1110100.83

НИЙСЛЭЛИЙН ЗАСАГ ДАРГЫН ЗАХИРАМЖ

2018 оны 09 сарын 28 өдөр

Дугаар A1909

Улаанбаатар хот

Г Т Т

Төлөвлөгөө батлах тухай

Монгол Улсын Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 29 дүгээр зүйлийн 29.2, Усны тухай хуулийн 12 дугаар зүйл, Хот суурины усан хангамж, ариутгах татуургын ашиглалтын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1.2, Хөгжлийн бодлого төлөвлөлтийн тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.2, Засгийн газрын 2016 оны 249 дүгээр тогтоол, Нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2018 оны 17/9 дүгээр тогтоолыг тус тус үндэслэн ЗАХИРАМЖЛАХ нь:

1.“Нийслэлийн хүн амын ус хангамжийн аюулгүй байдлыг хангах, ариун цэврийн байгууламжийн ашиглалтыг сайжруулах хөтөлбөр”-ийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөг хавсралт ёсоор баталсугай.

2. Төлөвлөгөөнд тусгасан арга хэмжээг холбогдох газруудтай хамтран зохион байгуулж, дүнг хагас жил тутам тайлагнахыг Улаанбаатар хотын Захирагчийн ажлын алба /Т.Гантөмөр/, Нийслэлийн Засаг даргын хэрэгжүүлэгч агентлаг, Захирагчийн харьяа газар болон дүүргүүдийн Засаг дарга нарт тус тус даалгасугай.

3. Төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх арга хэмжээнд шаардагдах хөрөнгийг жил бүрийн нийслэлийн эдийн засаг, нийгмийг хөгжүүлэх үндсэн чиглэл болон нийслэлийн төсвийн төсөлд тусгах арга хэмжээ авч байхыг Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газрын Бодлого, төлөвлөлтийн хэлтэс /Г.Өлзийбаяр/, Санхүү, төрийн сангийн хэлтэс /Э.Ганхүү/-т тус тус үүрэг болгосугай.

НИЙСЛЭЛИЙН ЗАСАГ ДАРГА
БӨГӨӨД УЛААНБААТАР ХОТЫН
ЗАХИРАГЧ

С.БАТБОЛД

Нийслэлийн Засаг даргын 2018 оны
 09 сарын 28-ны өдрийн
 А190987 талбай захирамжийн хавсралт

НИЙСЛЭЛИЙН ХҮН АМЫН УС ХАНГАМЖИЙН АЮУЛГҮЙ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ, АРИУН ЦЭВРИЙН
 БАЙГУУЛАМЖИЙН АШИГЛАЛТЫГ САЙЖРУУЛАХ ДЭД ХӨТӨЛБӨРИЙГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ
 АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ 2018-2021 ОН

Эрсдэл / урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ/	Эрс-дээлийн түвшин	Хэрэгжүүлэх арга хэмжээ	Үр дүнгийн үзүүлэлт		Шаардагдах хөрөнгийн хэмжээ, /сая төг/ хөрөнгийн эх үүсвэр				Хариуцах байгууллага	
			Өнөөгийн түвшин	Хүрэх түвшин	онууд					
					2018	2019	2020	2021		
A. УСНЫ ЭХ ҮҮСВЭР										
A.1 Ундны усны эх үүсвэрийн бүсийн дэглэм ноцтой зөрчигдэж байгаа /2017 онд хийсэн судалгаагаар ундны усны эх үүсвэрийн хязгаарлалтын бүсэд 10126 , хориглолтын бүсэд 3698 иргэн аж ахуй нэгж байгаагаас 674 нь үйлдвэр үйлчилгээний зориулалтаар, 3024 нь гэр бүлийн хэрэгцээний зориулалтаар газар эзэмшүүлж, өмчлүүлсэн байна/.	Маш өндөр	A.1.1 Улаанбаатар хотын ундны усны эх үүсвэрийн эрүүл ахуйн хориглолт, хязгаарлалтын бүсэд байгаа аж ахуй нэгж, амралт, рашаан сувилал, аялал жуулчлалын үйл ажиллагаа явуулж буй байгууллагуудтай болон айл өрхүүдийн асуудлыг шийдвэрлэх, шинээр суурьшил үүсгэхгүй байх арга хэмжээг авах	Ундны усны эх үүсвэрийн хамгаалалтын бүсийн дэглэм алдагдсан.	Ундны усны эх үүсвэрийн хамгаалалтын бүсийн дэглэм сайжирна.			100,0 Нийслэл	100,0 Нийслэл	100,0 Нийслэл	НЗДТГ, НГА, НБОГ, ТГСГЗ, Дотоодын цэргийн 805-р анги, УСУГ
		A.1.2 Хамгаалалтын бүсэд газар эзэмшигч, ашиглагч наарт хориглосон үйл ажиллагаа явуулахгүй байх журам боловсруулж, бус дотор газар эзэмшиж, ашиглаж буй иргэн, аж	Одоогоор гэрээ байгуулаагүй.	Гэрээгээр харилцан үүрэг хүлээх нөхцөл бүрдэнэ.	Үйл ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх				НГА	

		ахуй нэгж байгууллагуудтай гэрээ байгуулж ажиллах				
		A.1.3 2016 оны 04 дүгээр сарын 05-ны өдрийн НИТ-ийн Тэргүүлэгчдийн Хурлын 50 дугаар тогтоолоор батлагдсан Улаанбаатар хотын ундны усны эх үүсвэрийн хамгаалалтын бүсийг шинэчлэн тогтоох тухай тогтоолыг хянаж үзэх, Туул гол болон хот орчмын сав газрын усны тэжээгдлийн муйжиг хамгаалалтанд авах	Улаанбаатар хотын ундны усны эх үүсвэрийн хамгаалалтын бүсийн дэглэм зөрчигдсэн.	хамгаалалтын бүсийн дэглэм зохих түвшинд мөрдөгднө.	Үйл ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх	НЗДТГ, УБЗАА НХТЕТГ, НГА, НБОГ, ТГСГЗ, Дотоодын цэргийн 805-р анги, УСУГ
		A.1.4 Холбогдох мэргэжлийн баг гаргаж, ундны усны эх үүсвэрийн дэглэм хэрхэн зөрчиж байгааг бодит байдал дээр судлан, эргэлтийн цэгүүдийг шинэчлэн тогтоох	Одоогоор бүсийн дэглэм зөрчигдэж байгаа бодит судалгаа дутагдалтай.	Эргэлтийн цэгүүд шинэчлэн тогтоогдох тодорхой болно.	Үйл ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх	НГА, Мэргэжлийн баг, УСУГ
		A.1.5 Ундны усны эх үүсвэрийн хамгаалалтын бүсэд барилгын материал, ашигт малтмал хайх, хайрга дайрга олборлохыг зогсоох, нөөц нь дууссан газруудад нөхөн сэргээлт хийлгэх	Туул голын сав газарт зөвшөөрөлгүй олборолт хийхийг зогсоож, нөхөн сэргээлт хийгдэнэ.	Зөвшөөрөлгүй олборолт хийхийг зогсоож, нөхөн сэргээлт хийгдэнэ.	Үйл ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх	НЗДТГ, НГА, НБОГ, ТГСГЗ, Дотоодын цэргийн 805-р анги, УСУГ

		A.1.6 Ундны усны эх үүсвэр орчмын хамгаалалтын бүсэд гэр хорооллын айлууд болон үйлдвэр аж ахуйн газруудаас гарах бохирдол усны эх үүсвэрт нөлөөлөхөөс хамгаалах зорилгоор нүүлгэн шилжүүлэх талаар бодлого боловсруулах	Эх үүсвэрийн хамгаалалтын бүсэд 10126 , хориглолтын бүсэд 3698 иргэн аж ахуй нэгж байгаагаас 674 нь үйлдвэр үйлчилгээ, 3024 нь гэр бүлийн хэрэгцээний зориулалтаар газар эзэмшиж байна.	Үе шаттайгаар нүүлгэн шигжүүлэлт хийгдэнэ.		150,0 Нийслэл	150,0 Нийслэл	150,0 Нийслэл	НЗДТГ, УБЗАА, НМХГ, НГА, НБОГ, ТГСГЗ, Дотоодын цэргийн 805-р анги, УСУГ
		A.1.7 Ус хангамжийн эх үүсвэрийн хамгаалалтын бүсийн хашига хийх, үе шаттайгаар мод тарьж ургуулах замаар байгалийн хамгаалалтын бүсийг бий болгох	Байгалийн хамгаалалт хангалтгүй байна.	Үе шаттайгаар мод тарина.	150,0 Нийслэл	200,0 Нийслэл	200,0 Нийслэл	НЗДТГ, НБОГ, УСУГ	
		A.1.8 Нийслэлийн нутаг дэвсгэр дэх ус, рашааны тоо бүртгэлд үндэслэн булгийн эхүүдийг хамгаалж, хөв цөөрөм байгуулах	Булаг цөөрмийн хамгаалалт хангалтгүй байна.	Булаг цөөрмийг хамгаалалтанд авна.	10,0 Нийслэл Эхийг хамга алж тохиж уулах	Нийслэл	Нийслэл		НБОГ

		A.2.1 Туул гол болон түүний салбар голуудын бохирдлын байдалд үнэлгээ өгч, цаашид авах арга хэмжээг төлөвлөх	Голуудын бохирдлын байдалд нэгдсэн үнэлгээгүй байна.	Тодорхой үнэлгээтэй болно.	Үйл ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх			БОАЖЯ, ТГСГЗ ,НБОГ, НМХГ,НЭМУТ
A.2 Туул, Сэлбэ голуудын бохирдол нь ундны усны эх үүсвэрийн гүний усны худгуудыг бохирдоход нөлөөлөх, усны нөөц хомсдох	Өндөр	A.2.2 Туул голын сав газар, ундны усны эх үүсвэрийн бүсэд байгаа бохирдуулагч аж ахуйн нэгжүүдийн судалгааг шинэчлэн гаргаж, дулааны цахилгаан станцуудын үнсний асуудлыг шийдвэрлэх	Бохирдуулагч ААН-ийн судалгаа хийгдэж. цаашид авах арга хэмжээ тодорхой болно.	Үйл ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх			БХБЯ, БОАЖЯ,ЭХЯ, ТГСГЗ, УБЗАА, НБОГ, НМХГ, НЭМУТ,УСУГ	
		A.2.3 Ундны усны нөөцийг нэмэгдүүлэх чиглэлээр "Туул усан цогцолбор" төслийг хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай хөрөнгийн эх үүсвэрийг бүрдүүлэх ажлыг зохион байгуулах	Төслийн ТЭЗҮ хийгдсэн.	Хөрөнгийн эх үүсвэрийг бүрдүүлж, үйл ажиллагааг эхлүүлнэ.	1500,0 Улсын тесөв	1500,0 Улсын тесөв		
A.3 Ундны усны эх үүсвэрийн хамгаалалтын бүсэд үйлдвэр аж ахуйн газрын болон барилгын материалын хог хаягдал ихээр үүсч орчныг бохирдуулж байгаа	Өндөр	A.3.1 Ундны усны эх үүсвэрийн хамгаалалтын бүсэд үүссэн хог хаягдын эзэн холбогдогчийг тогтоох, цэвэрлүүлэх арга хэмжээг авах	Хог хаягдын эзэн холбогдогчийг бүрэн тогтоосоноор авах арга хэмжээ тодорхой болно.	Эзэн холбогдогчийг бүрэн тогтоосоноор авах арга хэмжээ тодорхой болно.	100,0 Нийслэл	100,0 Нийслэл	100,0 Нийслэл	НЗДТГ,НЗАА, НБОГ, НМХГ, ТГСГЗ, НЭМУТ, Дотоодын цэргийн 805-р анги, БГД,ХУД, СХД, БЗД,НД, УСУГ
		A.3.2 Хамгаалалтын бүс дэх хог хаягдын байдалд эрсдэлийн үнэлгээ хийж, хог хаягдал хаясан тохиолдолд авах арга хэмжээ, шийтгэлийг чангатгах	Одоогоор эрсдэлийн үнэлгээ тодорхой болоогүй.	Эрсдэлийн үнэлгээ хийгдсэнээр авах арга хэмжээ тодорхой болно.	Үйл ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх			

		A.3.3 Үндны усны эх үүсвэрийн гүний худгийн усанд чанарын үнэлгээ, судалгаа хийж, хүний эрүүл мэндэд нөлөөлж болох хүчин зүйлийг тодорхойлж гарган цаашид авах арга хэмжээний саналыг боловсруулах	Чанарын үнэлгээ, судалгаа хийгдэж байгаа боловч авах арга хэмжээ тодорхой болоогүй байна.	Чанарын үнэлгээ, судалгаа бүрэн хийгдсэнээр авах арга хэмжээ тодорхой болно.	Үйл ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх	
A.4 Дээж авч шинжилгээ хийх, үнэлгээ, судалгаа явуулах замаар бохирдолтын өндөр эрсдэлтэй бүсийг тогтоох	Өндөр	A.4.1 Үндны усны чанар аюулгүй байдалд үнэлгээ хийх цэгийг тогтоож хяналтын судалгааг явуулж, тогтоосон цэгүүд дээр хими нян судлалын шинжилгээний зориулалтаар дээж авах төлөвлөгөөг боловсруулах	Дээж авах төлөвлөгөө боловсруулагдсан.	Дээж авалтын давтамж нэмэгдэнэ.	Үйл ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх	БХБЯ, ТГСГЗ, НХТТЕГ, НХОГ, НМХГ, УСУГ
		A.4.2 Дээж авалтын төлөвлөгөөний дагуу өндөр эрсдэлтэй цэгүүдийг тогтоож, эх үүсвэр орчимд үүссэн эрсдэлд үнэлгээ өгөх	Өндөр эрсдэлтэй цэгүүд бүрэн тогтоогдоогүй.	Өндөр эрсдэлтэй цэгүүд тодорхой болно.	Үйл ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх	
		A.4.3 Эх үүсвэр бохирдож болох өндөр эрсдэлтэй бүсэд төвлөрсөн шугам сүлжээ, цэвэрлэх байгууламжийг төлөвлөх, барих	Одоогоор төлөвлөгөөгүй.	Төлөвлөлт тодорхой болно.	Үйл ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх	
		A.4.4 Байгаль орчин хэмжил зүйн төвийн болон УСУГ-ын лабораториуд нь Туул голын сав газрын захиргаа /ТГСГЗ/-тай хамтран ажиллах, ТГСГЗ нь лабораториудын мэдээнд харьцуулалт хийж үнэлгээ өгөх	Харьцуулалт хийгдэхгүй байна.	Үнэлгээ тодорхой болно.	Үйл ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх	ТГСГЗ, БОХЗТөв, УСУГ

A.5 Эх үүсвэрийн хамгаалалтын бүсийн харуул хамгаалалтын дэглэм зөрчигдэх	Өндөр	A.5.1 Ус хангамжийн эх үүсвэр усан сан, гүний худаг, насос станцын аюулгүй байдлыг хангах нэгдсэн хяналтын төвийг байгуулж, төлөх хяналт холбоо дохиоллын техник хэрэгслээр тоноглох	Одоогоор нэгдсэн хяналтын төв байхгүй.	Бүх цэг салбаруудын мэдээллийг нэг цэгт төвлөрүүлж, диспетчерийн удирдлага хяналтын үйл ажиллагаа сайжирна.	750,0 Нийслэлийн төсөв	750,0 Нийслэлийн төсөв			НЭДТГ, Дотоодын цэргийн 805-р анги, НБОГ, УСУГ	
		A.5.2 Усны сан бүхий газрын онцгой болон энгийн хамгаалалтын бүс, ус хангамжийн эх үүсвэрийн эрүүл ахуйн бүсэд тэмдэг, тэмдэглэгээз байршуулах	Тэмдэг, тэмдэглэгээз бүрэн хийгдээгүй.	Бүрэн хийгдэнэ.	60,0 Нийслэлийн төсөв	УСУГ, нийслэлийн төсөв	УСУГ, нийслэлийн төсөв			
		A.5.3 Эх үүсвэрүүдийн хамгаалалтын байдалд хөндлөнгийн хяналт, шалгалт хийж, үр дүнг үндэслэж цаашид авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээг боловсруулах	Хөндлөнгийн хяналт системтэй болж чадаагүй.	Хөндлөнгийн хяналт сайжирна.	Үйл ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх				ТГСГЗ, НМХГ, НБОГ	
A.6 Хамгаалалтын бүсэд мал, амьтан олноор нэвтэрч байгаа нь усны эх үүсвэрийг бохирдуулах	Өндөр	A.6.1 Хамгаалалтын бүсэд мал, амьтан оруулахгүй байх талаар арга хэмжээ авах	Мал, амьтан орох зөрчил бүрэн арилаагүй.	Зөрчил арилна.	Үйл ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх				НЭДТГ, ТГСГЗ, НГА, Дотоодын цэргийн 805-р анги, УСУГ	
		A.6.2 Мал бүхий иргэдийг хориглосон байршилаас үе шаттайгаар бүрэн чөлөөлж гаргах, харуул хамгаалалтыг чангатгах	Мал бүхий иргэд хориглосон бүсээс бүрэн гаргана.	Хориглосон бүсээс бүрэн гаргана.	Үйл ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх					
		A.6.3 Үндэсний цэцэрлэгт хүрээлэнгийн талбайн хязгаарыг тогтоох, эх үүсвэрийн хамгаалалтын хашааг барьж тусгаарлах	Эх үүсвэрийн хамгаалалтын бүсэд байршиж байна.	Хашаагаар бүрэн тусгаарлана.	Төр, хувийн хэвшлийн хөрөнгө оруулалт					

A.7 Нийтийн орон сууцны байруудын ундны усны шугам хоолойн ашиглалт, аюулгүй байдалд эрсдэлийн үнэлгээ хийгдээгүй	Өндөр	A.7.1 Орон сууцны айлуудын ундны усны аюулгүй байдалд эрсдэлийн үнэлгээ хийх, цаашид авах арга хэмжээг боловсруулах	Эрсдэлийн үнэлгээ хийгдээгүй.	Эрсдэлийн үнэлгээ хийнэ.	Үйл ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх	НЗДТГ, УБЗАА, ОСНААУГ, УСУГ
		A.7.2 Нийтийн зориулалттай орон сууцны шугам хоолойг шинэчлэх, оршин суугчдын эрх ашгийг хохироож буй орон сууцны контор, СӨХ-ийн үйл ажиллагааг сайжруулах, баримтлах бодлого, чиглэлийг тодорхой болгох	Авах арга хэмжээ тодорхойгүй байна.	Авах арга хэмжээг төлөвлөж хэрэгжүүлнэ.	Үйл ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх	
		A.7.3 Нийтийн орон сууцны дундын болон түгээх шугам сүлжээг стандартын шаардлага хангасан шугам хоолойгоор солих ажлыг үе шаттайгаар хэрэгжүүлэх	Шугам сүлжээний насхилт өндөр болсон.	Үе шаттайгаар солино.	Үйл ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх	
		A.7.4 Нийтийн орон сууцны ахуйн хэрэглээний усыг саарал ус болгон ашиглах технологийг нэвтрүүлэх	Стандарт боловсруулж эхэлж байна.	Технологийг нэвтрүүлнэ.	Улс, нийслэлийн төсөв	
A.8 Аж ахуйн нэгж байгууллага зарим орон сууцны хорооллууд гүний худаг гарган ажиллаж байгаа нь стандартын шаардлага хангаж байгаа эсэх нь тодорхойгүй	Өндөр	A.8.1 Хот, суурини ус хангамж, ариутгах татуургын ашиглалт, үйлчилгээний зохицуулах зөвлөлөөс тусгай зөвшөөрөл авсан аж ахуйн нэгж байгууллагуудын цэвэр усаар хангах болон бохир ус зөөвөрлөх үйл ажиллагаанд хяналт шалгалт хийх	Хяналт шалгалт хийгдэж байна.	Хяналт шалгалтаар авах арга хэмжээ тодорхой болно.	Улс, нийслэлийн төсөв	БОАЖЯ, ХСУХАТАҮЗЗ, ТГСГЗ, НБОГ, НМХГ, НЭМҮТ, Нийслэлийн татварын алба, УСУГ
		A.8.2 Бие даан ус хангамжийн асуудлаа шийдвэрлэсэн зарим орон сууцны хорооллуудын ундны усны эх үүсвэр, гүний худгуудын ашиглалт, аюулгүй байдалд хяналт	Хяналтын үр дүн тодорхой бус байна.	Авах арга хэмжээ тодорхой болно.	Үйл ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх	

		тавьж, дүгнэлт гарган асуудлыг шийдвэрлэх				
		A.8.3 Усны тухай хуулийн 28.4 дэх заалтын дагуу төвлөрсөн шугам сүлжээнээс ус авч ашигладаг аж ахуйн нэгж байгууллагыг ус ашиглуулах дүгнэлтэд хамруулж, байгалийн нөөц ашигласны төлбөрийг төлүүлэх арга хэмжээ авч ажиллах	Ус ашиглуулах дүгнэлт гаргаагүй, төлбөр хийгдээгүй.	Байгалийн нөөц ашигласан төлбөр хийгддэг болно.	Үйл ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх	
A.9 Онцгой байдлын үед аюулгүй усаар хангах, арга хэмжээний төлөвлөгөөтэй ажиллах	Өндөр	A.9.1 Онцгой байдлын үед авах арга хэмжээний төлөвлөгөөнд тодотгол хийж, үер, газар хөдлөлт зэрэг байгалийн гамшигт үзэгдлийн үед усаар хангах арга хэмжээг тодорхой болгох, тухайн үед ажиллах бие бүрэлдэхүүнийг томилж ажил үргийн хуваарийг шинэчилж хийх	Төлөвлөгөө хийгдсэн боловч үйл ажиллагаа бүрэн тодорхой болоогүй байна.	Хийх ажил тодорхой болно.	Үйл ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх	НЭДТГ, УБЗАА, НОБГ,УСУГ
		A.9.2 Үерийн эрсдэл болон газар хөдлөлтийн үед гарч болох эвдрэлийг аль болох бага байлгахад чиглэгдсэн дэд бүтцийг бий болгох	Дэд бүтэц бүрэн шийдвэрлэгдээгүй.	Дэд бүтэц сайжирна.	Үйл ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх	
В. ГҮНИЙ ХУДАГ						
B.1 Гүний худгийн усны нөөц багасах	Өндөр	B.1.1 Үндны усны эх үүсвэрт газрын доорхи усны түвшинг автоматаар байнга хянах мониторингийн сүлжээ байгуулах	Мониторингийг сүлжээ байгуулагдсан.	Автоматаар хянах сүлжээг өргөжүүлнэ.	Үйл ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх	БОАЖЯ, ТГСГЗ, НЭДТГ, НБОГ,УСУГ

		B.1.2 Эх үүсвэрийн гүний худгуудын түвшинг хэмжих, гүний худгуудын түвшин хэт доошилсон үед горимын зохицуулалт хийх	Усны түвшинг тогтолцоог хэмжиж байна.	Түвшинг автоматаар хянах сүлжээг өргөжүүлнэ.	Үйл ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх				
B.2 Худгийн барилга байгууламж нь гадны халдлагад өртөх, ашиглалтын шаардлага хангахгүй болох	Өндөр	B.2.1 Худаг тус бүрт эрүүл ахуйн бүс тогтоож хашаа хамгаалалт хийх	Хашаа хамгаалалт бүрэн хийгдээгүй байна.	Үе шаттайгаар хашаа хамгаалалт хийгдэнэ.	40,0 ҮСҮГ-ын хөрөнгө оруулалт	90,0 ҮСҮГ-ын хөрөнгө оруулалт	90,0 ҮСҮГ-ын хөрөнгө оруулалт	90,0 ҮСҮГ-ын хөрөнгө оруулалт	ҮСҮГ
		B.2.2 Жил бүр үе шаттайгаар худгийн барилга байгууламжийн их болон урсгал засварын ажлыг хийх	Гүний худгуудын барилга байгууламж хуучирсан.	Үе шаттайгаар сайжирна.	30,0 ҮСҮГ-ын хөрөнгө оруулалт	80,0 ҮСҮГ-ын хөрөнгө оруулалт	80,0 ҮСҮГ-ын хөрөнгө оруулалт	80,0 ҮСҮГ-ын хөрөнгө оруулалт	
B.3 Үндны усны эх үүсвэр болгон ашиглаж байгаа худгуудад тавих хяналтыг өндөржүүлэх	Өндөр	B.3.1 Үндны усны эх үүсвэрүүдэд байгаа худгуудыг байнгын хяналтанд авч, үнэлгээ дүгнэлт өгч шаардлага хангахгүй байгаа худгийг татан буулгах асуудлыг холбогдох газарт тавих	Үндны усны эх үүсвэрүүдэд байгаа худгууд байнгын хяналтанд байна.	Хяналтын давтамжийг нэмэгдүүлнэ.	Үйл ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх				БОАЖЯ, ТГСГЗ, НМХГ, ҮСҮГ
		B.3.2 Дээж авах, сорилт шинжилгээ хийх хуваарийг боловсруулж, мөрдэж ажиллах	Мөрдөн ажиллаж байна.	Хамрах хүрээг нэмэгдүүлнэ.	Үйл ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх				
B.4 Үндны усны чанар аюулгүй байдлын талаар сэтгэл ханамжийн судалгаа, үнэлгээ хийж, ард иргэд, удирдлагыг мэдээллээр хангах	Дунд	B.4.1 Эх үүсвэрийн үндны усны чанар, аюулгүй байдалд үнэлгээ өгч, тайланг гаргах	Үнэлгээ өгч, тайланг гаргаж байна.	Цаашид мэдээллийг олон нийтэд ил тод хүргэнэ.	Үйл ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх				НМХГ, ҮСҮГ
		B.4.2 Үндны усны чанар аюулгүй байдлын талаар сэтгэл ханамжийн судалгааны үр дунг ард иргэдэд мэдээлж байх	Сэтгэл ханамжийн судалгаа хийгдэж байна.	Олон нийтэд мэдээллийг хүргэнэ.	Үйл ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх				

B.5 Эрсдэл үүсэж болзошгүй газар байрлаж буй гүний худгуудыг эрсдэлээс хамгаалах	Дунд	B.5.1 Үер зэрэг байгалийн томоохон гамшигт өртөж болзошгүй худгуудын судалгааг гаргаж, худгийн эргэн тойронд үерийн суваг шуудуу татах, далан байгуулах зэрэг ажлыг төлөвлөх	Судалгаа бүрэн гараагүй байна.	Жил бүрийн төлөвлөгөөнд авах арга хэмжээг тусгана.	Улс, нийслэлийн төсөв				НЭДТГ, НЗАА, НБОГ, НМХГ, УСУГ	
		B.5.2 Хэрэв боломжгүй бол худгийг татан буулгах арга хэмжээг авах	Одоогоор татан буулгах худаг байхгүй байна.	Тухайн үед асуудлыг шийдвэрлэнэ.	Үйл ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх					
B.6 Хүн амын усны хэрэгцээг судалж, нөөцийг төлөвлөх замаар хүн амыг усаар бүрэн хангах	Өндөр	B.6.1 Шинээр худаг барихдаа холбогдох норм, дүрэм, журам стандартыг баримталдаг байх, ашиглалтанд оруулахын өмнө мэргэжлийн байгууллагаар шалгуулан дүгнэлт гаргуулж хэвших	Эх үүсвэрийн гүний худаг барих ажлын зураг шинээр хийгдээгүй байна.	Ажлын зургийг шинээр хийлгэж баталгаажуулна.		УСУГ-ын хөрөнгө оруулалт			НЭДТГ, УБЗАА, НМХГ, НБОГ, УСУГ	
B.7 Бүх худаг найдвартай аюулгүй эрчим хүчиний эх үүсвэрт холбогдсон байх	Дунд	B.7.1 Эрчим хүч тасрах үед эрчим хүчээр хангах нөөц эх үүсвэртэй байх асуудлыг үргэлжлүүлэн хэрэгжүүлэх	Цахилгаан хангамжийн 1-р зэрэглэлийн хэрэглэгч тул үл хамаарах 2 талын эх үүсвэртэй байна.	Цахилгаан тоног төхөөрөмжүүд, ЦДАШ, кабель шугамын найдвартай ажиллагааг хангаж, р шинэчлэн солино.	150,0 УСУГ-ын хөрөнгө оруулалт	200,0 УСУГ-ын хөрөнгө оруулалт	200,0 УСУГ-ын хөрөнгө оруулалт	200,0 УСУГ-ын хөрөнгө оруулалт	УСУГ	
B.8 Засвар үйлчилгээ, арчилгаа цэвэрлэгээг тогтмол хийдэг байх	Дунд	B.8.1 Гүний худгийн ашиглалтын байдалд тогтмол мониторинг хийж, үнэлгээ өгөх, мониторингийн явцад ямар худгийг лайдах, цэвэрлэх шаардлагатай байгааг тогтоож байх	Лайдах, цэвэрлэх ажил хийгдэж байна.	Лайдах, цэвэрлэх ажил үе шаттай хийгдэнэ.	УСУГ-ын хөрөнгө оруулалт					
		B.8.2 Бүх гүний худгийг лайдах, цэвэрлэгээ хийх ажлыг журмын дагуу гүйцэтгэх	Журам боловсруулагдаж гарсан.	Журмыг мөрдэж ажиллана.	Үйл ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх					

B.9 Худгийн насосны хэвийн үйл ажиллагаа алдагдах	Дунд	B.9.1 Нөөцөнд хангалттай тооны насосыг байлгах хөрөнгө оруулалт хийж насосны ажиллагаа алдагдсан тухай бүр сольж худгийн хэвийн ажиллагааг хангадаг байх	Насос солих ажил хийгдэж байна.	Цаашид үе шаттайгаар хийгдэнэ.	180,0 УСУГ-ын хөрөнгө оруулалт	236,5 УСУГ-ын хөрөнгө оруулалт	200,0 УСУГ-ын хөрөнгө оруулалт	200,0 УСУГ-ын хөрөнгө оруулалт	УСУГ	
		B.9.2 Үйлдвэрлэгчийн зааврын дагуу ажиллуулах, арчилгаа засвар үйлчилгээг хийх	Үйлдвэрлэгчийн зааврыг мөрдөж байна.	Засвар үйлчилгээг тогтмолжуулна.	Үйл ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх					
B.10 Худгийн таглаа, цооногийн битүүмж-лэл алдагдах	Дунд	B.10.1 Цооногийн битүүмжлэлийг өдөр тутам шалгаж, бүртгэл хөтлөх, эвдэрсэн тохиолдолд солих	Шалгах, бүртгэх ажил хийгдэж байна.	Битүүмжлэл алдагдахаас сэргийлэх арга хэмжээг авч ажиллана.	Үйл ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх					
B.11 Ус хангамжийн системд ажиллагсдад хөдөлмерийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн шаард-лага хангалтгүй байх	Бага	B.11.1 Хөдөлмерийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн талаар ажилтнуудад жил тутам тодорхой хөтөлбөр хуваарийн дагуу сургалт явуулах	Сургалт явагдаж байна.	Сургалтыг системтэй болгоно.	Үйл ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх					
		B.11.2 Хөдөлмерийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн стандарт, дүрэм, журам зааврыг бүх ажилтнуудад мөрдүүлэх	Дүрэм журмыг мөрдөж байна.	Бүх ажилтнуудад сургалт явуулна.	Үйл ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх					
C. ГҮНИЙ ХУДГИЙН ЦУГЛУУЛАХ ШУГАМ БА УС НӨӨЦЛҮҮР										
C.1 Дамжуулах шугамд эрсдэл үүсч болох	Дунд	C.1.1 “Ус хангамжийн төвлөрсөн системийн ус дамжуулах, түгээх шугаманд засвар үйлчилгээ хийх, хяналт тавих”, “Ус дамжуулах хоолой дахь даралтын хэлбэлзэл, гэмтэл үүсэхээс урьдчилан сэргийлэх” тухай заавруудыг мөрдөж ажиллах, хэрэгжилтэнд хяналт тавих	Журмыг мөрдөн ажиллаж байна.	Бүх ажилтнуудад сургалт явуулна.	Үйл ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх					

C.2 Цуглуулах, түгээх шугамд гэмтэл гарах, хуучирсан шугам хоолой ашиглалтын шаардлага хангахгүй болох	Дунд	C.2.1 Шугам хоолойны насжилтын байдалд судалгаа хийх ажлыг үргэлжлүүлэх, хуучирсан шугам хоолойг солих ажлыг үе шаттайгаар хийх, шугам хоолойг доторлох шинэ технологийг нэвтрүүлэх	Насжилт өндөр болсон шугам хоолой их байна.	Доторлох ажлыг үе шаттайгаар хийнэ.	4000.0 Австр и улсын ЗГ-ын зээл /цэвэр усны - 4км /	8500.0 Австри улсын ЗГ-ын хөнгөлтэй зээлээр	8500.0 Австри улсын ЗГ-ын хөнгөлт тэй зээлээр		БХБЯ, НЗДТГ, УБЗАА, УСУГ	
		C.2.2 Гэмтэл гарахаас сэргийлэх болон гэмтэл гарсан үед засвар үйлчилгээг батлагдсан журмын дагуу гүйцэтгэх	Засвар үйлчилгээ хийгдэж байна.	Сэргийлэх арга хэмжээг авч ажиллана.	шугам хооло йг солих /ф150- 600мм , 30 км /	1000,0 Нийслэлийн төсөв	900,0 Нийслэлийн төсөв	900,0 Нийслэлийн төсөв		
		C.2.3 Засвар үйлчилгээ хийх сэлбэг хэрэгслээр хангах	Сэлбэг хэрэгслээр хангаж байна.	Жил бүрийн төлөвлөгөөнд тусгаж хангана.	Үйл ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх					
		C.2.4 Засвар үйлчилгээ хийх ажилтнуудад тусгай хөтөлбөрийн дагуу сургалт явуулах	Сургалт явагдаж байна.	Сургалтыг системтэй явуулна.	Үйл ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх					
C.3 Ус нөөцлүүр хүрэлцэхгүй байх	Дунд	C.3.1 Ус нөөцлүүрийн хүрэлцээний байдалд судалгаа хийж, үнэлгээ өгөх, цаашид авах арга хэмжээний саналыг боловсруулах	Ус нөөцлүүрийн судалгаа хийгдсэн.	Авах арга хэмжээг жил бүрийн төсөвт тусгана.	Үйл ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх				БХБЯ, БОАЖЯ, НЗДТГ, УСУГ	

		<p>C.3.2 Үнэлгээний дагуу ус нөөцлөх хүчин чадлыг нэмэгдүүлэх чиглэлээр хөрөнгө оруулалт хийх асуудлыг авч үзэх, ус нөөцлүүрийг гол дамжуулах шугамд холбох ажлыг гүйцэтгэх</p>	Одоогоор ус нөөцлүүрийг нэмж баригүй байна.	Ус нөөцлүүрийг гол шугамд холбох, нэмэгдүүлэх ажил хийгдэнэ.	2590.0 АХБ /Зүүн хойд бүсий н усан сангаа с Тасга н хуртэл ф900 мм- ийн 4.1 км	1110.0 Азийн хөгжлийн банкны хөнгөлөлт тэй зээлээр			
		<p>C.3.3 Усны түвшин хэт их доошилсон үед авах арга хэмжээний төлөвлөгөө боловсруулж, хэрэглэгчдийн үндны усаар таслахгүй байх арга хэмжээг авах</p>	Горимын судалгаа хийгдсэн.	Цаашид авах арга хэмжээ тодорхой болно.	Үйл ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх				
C.4 Ус нөөцлүүрийн бүрэн бүтэн байдал алдагдах	Өндөр	<p>C.4.1 “Ус нөөцлүүрийн засвар үйлчилгээг хийх, цэвэрлэх, халдвартгуйжүүлэх, угаах ажлын тухай” УСУГ-ын даргын 2015.10.12-ны өдрийн А/158 тушаалын 4 дүгээр хавсралтаар батлагдсан аргачилсан зааврыг мөрдөж ажиллах, хэрэгжилтэнд хяналт тавих</p>	Аргачилсан зааврыг мөрдөн ажиллаж байна.	Ажилтнуудад судлуулж , мөрдүүлнэ.	Үйл ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх			УСУГ	
		<p>C.4.2 Ус нөөцлүүрийн барилгад үе шаттайгаар их, ургал засвар хийгдэж байна.</p>	Ургал засвар хийгдэж байна.	Их, ургал засварыг үе шаттайгаар хийнэ.	20,0 УСУГ-ын хөрөнгө о оруул алт	130,0 Нийслэлийн төсөв	200,0 Нийслэлийн төсөв	100,0 Нийслэлийн төсөв	НЭДТГ, УБЗАА, УСУГ

C.5 Ус нөөцлүүрийн агааржуулалтын хоолой, таглаа, цоожны бүрэн бүтэн байдал алдагдах	Дунд	C.5.1 Ус нөөцлүүрийн битүүмжлэлийг шалгах журмыг мөрдөж ажиллах, бүрэн бүтэн байдал алдагдсан тохиолдолд засвар үйлчилгээ хийх	Засвар үйлчилгээ хийгдэж байна.	Битүүмжлэл сайжруулах ажилыг үе шаттай хийнэ.	УСУГ-ын хөрөнгө оруулалт	УСУГ
---	------	---	---------------------------------	---	--------------------------	------

D. ХАЛДВАРГҮЙЖҮҮЛЭЛТ

D.1 Ундны усанд бохирдол үүсэхээс сэргийлэх	Өндөр	D.1.1 Улаанбаатар хотын ус хангамжийн системийн хэмжээнд халдвартгүйжүүлэлтийн байдлын талаар судалгаа явуулж дүнг гаргаж, авах арга хэмжээний санаалыг боловсруулах	Халдвартгүйжүүлэлт хийгдэж байна.	Авах арга хэмжээ тодорхой болно.	Үйл ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх	НМХГ, УСУГ
		D.1.2 Хлоржуулах төхөөрөмжийн ажиллагаанд үнэлгээ хийж, халдвартгүйжүүлэх төхөөрөмжийг төлөвлөх	Халдвартгүйжүүлэх төхөөрөмжүүд ажиллаж байна.	Үнэлгээ хийж сайжруулах арга хэмжээг авна.	900.0 УСУГ	Улс, нийслэлийн төсөв
D.2 Насос станцын халдвартгүйжүүлэх төхөөрөмжийн тохируулга алдагдах	Өндөр	D.2.1 Нийлүүлэгчидтэй харьцаж холбогдох сургалтыг нэмж авах, сургалт явуулах, тохируулга алдагдсан үед авах арга хэмжээг төлөвлөх	Насос станцыуд хэвийн ажиллаж байна.	Нийлүүлэгчидтэй харьцаж, тохируулга хийх сургалт явуулна.	Үйл ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх	УСУГ
D.3 Халдвартгүйжүүлэх бодисын тунлах үйл ажиллагаа алдагдах	Өндөр	D.3.1 Тунлах төхөөрөмжийн хэвийн ажиллагаа алдагдахаас сэргийлж үзлэг үйлчилгээг тогтмол хийх, алдагдсан үед тохируулгыг зааврын дагуу гүйцэтгэх	Тунлах үйл ажиллагаа хийгдэж байна.	Зөв тунлах ажлыг журмын дагуу явуулна.	Үйл ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх	УСУГ
D.4 Халдвартгүйжүүлэх үйл ажиллагаа зааврын дагуу хийгдэхгүй байх	Өндөр	D.4.1 Халдвартгүйжүүлэх бодисын сонголтыг зөв хийх, шаардлага хангасан нөхцөлд хадгалах журмыг мөрдөж ажиллах, халдвартгүйжүүлэх бодисоор тасралтгүй хангах	Халдвартгүйжүүлэх бодисоор хангаж байна.	Бодисын сонголтыг зөв хийх бодлогыг барьж ажиллана.	Үйл ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх	УСУГ

D.5 Түгээлтийн бүх үе шатанд үлдэгдэл хлорын агууламж алдагдах, органик бохирдолт үүсэх	Өндөр	D.5.1 "Ус хангамжийн системд халдвартгуйжүүлэлт хийх горим батлах" тухай УСУГ-ын даргын 2016.09.15-ны өдрийн А/137 тоот тушаалыг хэрэгжүүлж ажиллах, хяналт тавих	Горимыг мөрдөн ажиллаж байна.	Горимын мөрдөлтөнд хяналт тавих ажлыг сайжруулна.	Үйл ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх	УСУГ
D.6 Усыг дамжуулах, түгээх цэгүүдэд халдвартгуйжүүлэлт жигд явагдахгүй байх	Өндөр	D.6.2 Түгээлтийн бүх цэгт үлдэгдэл хлорыг тодорхойлоход хяналт хийж, үр дүнг тооцож ажиллах	Үлдэгдэл хлор тодорхойлж байна.	Үр дүнг нарийн тооцно.	Үйл ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх	УСУГ
E.ТҮГЭЭЛТ						
E.1 Нийслэлийн нутаг дэвсгэрт гарсан томоохон хэмжээний объектын гол түймрийн үед ус хангамжийн асуудал хүндрэлтэй байгаа	Маш өндөр	E.1.1 Нийслэлийн цэвэр усны төвийн шугам дээр байрласан галын гидрантуудыг мэргэжлийн байгууллагуудтай хамтран нэгдсэн үзлэг хийх ажлыг зохион байгуулж, засвар үйлчилгээ хийх, байнгын бэлэн байдлыг хангах, тэмдэг, тэмдэглэгээ хийх	Үзлэг хийгдэж байна.	Цаашид нэгдсэн үзлэг хийх ажлыг тогтмолжуулна.	Улс, нийслэлийн төсөв	НЗДТГ, УБЗАА, НОБГ, УСУГ
		E.1.2 Нийслэлийн дүүрэг бүрт гол түймэр гарсан үед усаар хангах 24 цагийн ажиллагаатай өндөр даралтаар бодино хугацаанд шаҳдаг сүүлийн үеийн тоног төхөөрөмжтэй ус түгээгүүрийн газартай болох	Сүүлийн үеийн тоног төхөөрөмжжээр хангагдаагүй байна.	Сүүлийн үеийн тоног төхөөрөмжтэй ус түгээгүүрийн газартай болно.	Улс, нийслэлийн төсөв	
E.2 Түгээх шугамд гэмтэл үүсч болох	Өндөр	E.2.1 "Ус хангамжийн системийн ус түгээх шугам сүлжээнд засвар үйлчилгээ хийх, хяналт тавих тухай" УСУГ-ын даргын 2015.10.12 –ны өдрийн А/158 тушаалын 12 дугаар хавсралтаар батлагдсан	Журам мөрдөж байна.	Холбогдох ажилтнуудад сургалт явуулж, мөрдүүлнэ.	Үйл ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх	УСУГ

		журмыг мөрдөж ажиллах, хэрэгжилтэнд хяналт тавих				
E.3 Усны даралт багасах	Өндөр	E.3.1 Түгээх шугамын төгсгөлийн даралт багатай цэгүүдэд үзлэг шинжилгээ хийж, хяналт тавьж, холбогдох арга хэмжээг авч ажиллах	Үзлэг хийгдэж байна.	Үзлэг хяналтыг сайжруулна.	Үйг ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх	УСҮГ
E.4 Ургал удаан байдаг хэсгүүдийг тогтоох	Өндөр	E.4.1 “Ус түгээгүүрийн сүлжээг ус хийн аргаар цэвэрлэж халдварт гүйжүүлэх” тухай УСҮГ-ын даргын 2015.10.12-ны өдрийн А/158 тоот тушаалын 15 дугаар хавсралтаар батлагдсан аргачилсан зааврыг мөрдөж ажиллах, хэрэгжилтэнд хяналт тавих	Зааврыг мөрдөж ажиллаж байна.	Ургал удаан хэсгүүдийг бүрэн тогтоож, тодорхой арга хэмжээ авна.	Үйг ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх	УСҮГ
E.6 Түгээх шугам бохир-дох эрсдэл үүсч	Өндөр	E.6.1 “Ус түгээгүүрийн сүлжээг ус хийн аргаар цэвэрлэж халдварт гүйжүүлэх” тухай УСҮГ-ын даргын 2015.10.12 өдрийн А/158 тушаалын 15 дугаар хавсралтаар батлагдсан зааврыг мөрдөж ажиллах, хэрэгжилтэнд хяналт тавих	Зааврыг мөрдөж ажиллаж байна.	Түгээх шугам бохирдохоос сэргийлэх арга хэмжээг авч ажиллана.	Үйг ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх	УСҮГ
E.7 Түгээх шугамд эвдрэл гэмтэл гарах	Өндөр	E.7.1 Түгээх шугам хоолойд гэмтэл гарсан үед “Ус хангамжийн системийн ус түгээх сүлжээнд засвар үйлчилгээ хийх, хяналт тавих” журмыг мөрдөж ажиллах	Журмыг мөрдөж ажиллаж байна.	Түгээх шугамд эвдрэл гэмтэл гарахаас сэргийлж ажиллана.	Үйл ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх	УСҮГ

		E.7.2 Засвар үйлчилгээний чанарт тогтмол хяналт тавих, эвдрэл гэмтлийг засварлаж хэвийн ажиллагаанд оруулсан тухай акт, бичиг баримтыг үйлдэх	Акт бичиг баримт үйлдэж байна.	Засвар үйлчилгээний чанарыг сайжруулна.	Үйг ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх	УСУГ
E.8 Түгээх шугам хоолойд тунадас үүсч бохирдох	Өндөр	E.8.1 Түгээх шугам хоолойд тунадас үүсч бохирдохоос сэргийлэх арга хэмжээг авах	Бохирдохоос сэргийлж байна.	Цаашид авах арга хэмжээг сайжруулна.	Үйг ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх	УСУГ
		E.8.2 Тунадас үүсч бохирдол үүссэн нь тогтоогдсон нөхцөлд цэвэрлэх, халдвартгүйжүүлэх, угаах ажлыг батлагдсан журмын дагуу гүйцэтгэх	Журам боловсруулж гаргасан.	Журмыг мөрдэж ажиллана.	Үйг ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх	УСУГ
E.9 Орон сууцны хэрэгцээний халуун, хүйтэн усны тоноглол, тоног төхөөрөмж, шугам сүлжээнд эвдрэл гэмтэл гарах	Өндөр	E.9.1 Монгол улсад импортоор орж ирж байгаа хэрэгцээний халуун, хүйтэн усны тоноглол, тоног төхөөрөмж, шугам сүлжээний стандартын хяналтыг сайжруулах	Стандартын мөрдөлт хангалтгүй байна.	Хяналтыг сайжруулна.	Үйг ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх	НЗДТГ, УБЗАА, МХЕГ, НМХГ, ОСНААУГ
		E.9.2 Шинээр баригдаж байгаа орон сууцны байруудын цэвэр усны нөөцийн савыг угсрах, ашиглах, засвар үйлчилгээ хийх, ариутгал хийх журам боловсруулж батлуулах	Журам боловсруулагдаагүй байна.	Журам боловсруулж мөрдөн ажиллана.	Үйг ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх	ОСНААУГ
		E.9.3 Орон сууцны хороолол доторх шугам сүлжээ, ус дулаан дамжуулах төвийн тоног төхөөрөмжийн ёргөтгөл, шинэчлэлт	Хуучирсан шугам хоолой, тоног төхөөрөмж их байна.	Өргөтгөл, шинэчлэлт хийгдэнэ.	1000,0 Нийслэл элийн төсөв	

E.10 Багануур дүүргийн Наран хорооллын хэрэгцээний халуун, хүйтэн усны шугам хоолой олон жил ашиглагдаж хуучирч цорох	Өндөр	E.10.1 Шугам хоолойг шинэчлэх зураг төсөв хийлгэх	Зураг төсөв байхгүй	Зураг төсөвтэй болно.	50,0 Нийслэлийн төсөв				БНДЗДТГ, Багануур Ус ОНӨААТҮГ
--	-------	--	---------------------	-----------------------	--------------------------	--	--	--	----------------------------------

F. ГЭР ХОРООЛЛЫН УС ХАНГАМЖ

F.1 Гэр хорооллын усны хүрэлцээ хангамж дутагдах, шаардлага хангахгүй гүний худаг олшрох	Өндөр	F.1.1 Гэр хорооллын дахин төлөвлөлтийн хүрээнд айл өрхийн ус хангамжийг нэмэгдүүлэх бодлогыг хэрэгжүүлэх, инженерийн шугам сүлжээг шинээр төлөвлөх, зураг төсөв хийх, барилга угсралтын ажилд хяналт тавих	Төсөв нь шийдвэрлэгдсэн.	Барилга угсралтын ажил үе шаттайгаар хийгдэнэ.	2000,0 Азийн хөгжлэлийн банк цэвэр усны шугам -2.5 км	1500,0 Азийн хөгжлийн банк	1200,0 Азийн хөгжлийн банк	1000,0 Азийн хөгжлийн банк	НЗДТГ, ГХХХОДХ-ийн төслийн нэгж, УСУГ
		F.1.2 Гэр хорооллын усны нөөцийг нэмэгдүүлэх зорилгоор ус нөөцлөх санг нэмж байгуулах	Ус нөөцлүүр дутагдалтай байна.	Төлөвлөсний дагуу нэмэгдүүлнэ.	БОАЖЯ, ТГСГЗ, НЗАА, НБОГ, НМХГ				
		F.1.3 Зөвшөөрөлгүй худаг гаргаж унд ахуйдаа ашиглаж байгаа иргэн, аж ахуйн нэгжийн судалгааг гарган цаашид авах арга хэмжээний саналыг боловсруулж холбогдох газруудад танилцуулах	Судалгааг тодорхойгүй байна.	Судалгааг тодорхой болгож шийдвэр гаргуулна.	Үйл ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх				
		F.1.4 Гэр хорооллын айл өрхийн ус хангамжийн хүртээмжийг нэмэгдүүлэх	Ус түгээх байр дутагдаж байна.	Ус түгээх байрыг нэмж барина.	330,0 Нийслэлийн төсөв ОНХС	Нийслэлийн төсөв ОНХС			НЗДТГ, УБЗАА, ГХХГ, УСУГ
				200,0 УСУГ	УСУГ	УСУГ	УСУГ		

		F.1.5 Гэр хороолол дахь зөөврийн ус түгээх байруудыг төвлөрсөн шугамд холбох судалгааг гаргаж, ажлыг үе шаттай-гаар хэрэгжүүлэх	УТБ-ыг төвлөрсөн шугамд холбох ажил удаашралтай байна.	Холбох ажлыг эрчимжүүлнэ.		200,0 Нийслэлийн төсөв	200,0 Нийслэлийн төсөв		
		F.1.6 Айл өрхүүдийг 24 цагийн туршид усаар хангах боломжийг бүрдүүлэх зорилгоор ухаалаг ус түгээх байрны тоог үе шаттайгаар нэмэгдүүлэх	Ухаалаг УТБ нэмэгдээгүй байна.	УУТБ-ыг нэмэгдүүлнэ	УСУГ, нийслэлийн төсөв				

G. УС ТҮГЭЭХ БАЙР, УСНЫ МАШИН

G.1 Ус түгээх байр нь стандарт шаардлага хангахгүй байх, ус хадгалах сав, ус өгөх хоолой бохирдох	Өндөр	G.1.1 Ус түгээх байрууд стандартын шаардлага хангаж буй эсэхэд үнэлгээ хийж, дүгнэлт гаргах	Үнэлгээ дүгнэлт хийгдээгүй байна.	Үнэлгээ дүгнэлт хийнэ.	Үйл ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх		НЭДТГ, УБЗАА, НӨХГ, ГХХГ, НМХГ, УСУГ
		G.1.2 Ус түгээх байрны ус хадгалах савыг бохирдохоос сэргийлэн цэвэрлэгээ, халдвартгүйжүүлэлт, угаалтыг зааврын дагуу тогтолол хийх, хуваарь гаргаж мөрдөж ажиллах	Зааврын дагуу хийгдэж байна.	Чанарыг сайжруулна.	Үйл ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх		
		G.1.3 Халдвартгүйжүүлэлтийн үр дүнг хянах зорилгоор үлдэгдэл хлор тодорхойлох ажлыг зааврын дагуу гүйцэтгэх	Үлдэгдэл хлор тодорхойлж байна.	Давтамжийг нэмэгдүүлнэ.	Үйл ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх		
		G.1.4 Ус түгээх байрны ус өгөх хоолойны битүүмжлэлийг сайжруулах боломжтой хэлбэрийг сонгож нэвтрүүлэх	Битүүмжлэл хийгдэж байна.	Нэг загварын болгоно.	Үйл ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх		
		G.1.5 Лабораторит усны үлдэгдэл хлорыг тодорхойлоход шаардагдах урвалж бодис, шил савны зардлыг төлөвлөх	Урвалж бодис шил сав дутагдаж байна.	Жил бүр хангалт хийгдэнэ.	60,0 УСУГ-ын хөрөнгө оруулалт	60,0 УСУГ-ын хөрөнгө оруулалт	60,0 УСУГ-ын хөрөнгө оруулалт

G.2 Машинаар ус түгээх үед бохирдол үүсэх	Дунд	G.2.1 Усны зөөвөрлөх машины парк шинэчлэлтийг хийх	Парк шинэчлэлт тогтвортой хийгдэхгүй байна.	Жил бүрийн төсөвт тусгаж парк шинэчлэлт хийгдэнэ.	190,0 УСУГ-ын хөрөнгө оруулалт	200,0 Нийслэлийн төсөв	200,0 Нийслэлийн төсөв		БХБЯ, НЗДТГ, УСУГ
		G.2.2 Машины ус өгөх хоолойг хадгалах нөхцөлийг сайжруулах, бохир дамжихгүй байх арга хэмжээг авах	Битүүмжлэл хийгдэж байна.	Хадгалах нөхцөлийг сайжруулна.	Үйл ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх			УСУГ	
		G.2.3 Усны машины ус зөөх савыг батлагдсан журмын дагуу цэвэрлэх, халдвартгүйжүүлэх, угаах ажлыг хуваарийн дагуу хийж, үр дүнг хянах	Зааврын дагуу хийгдэж байна	Чанарыг сайжруулна.	Үйл ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх			УСУГ	

H. ХЯНАЛТ БАТАЛГААЖУУЛАЛТ

H.1 Усны аюулгүй байдлын төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг хянах, баталгаажуулах	Дунд	H.1.1 Үндны усны чанар, аюулгүй байдалд дотоодын болон хөндлөнгийн хяналт тавих	Хяналт хийгдэж байна.	Чанарыг сайжруулна.	29.5 УСУГ-ын хөрөнгө оруулалт Спектрофотометр авах	УСУГ-ын хөрөнгө оруулалт		НМХГ, НБОГ, НОБГ, УСУГ
		H.1.2 Үндны усны чанар аюулгүй байдалд лабораторийн шинжилгээ судалгаа хийж, дүгнэлт өгөх, авах арга хэмжээний саналыг тавьж ажиллах	Лабораторийн шинжилгээ судалгаа хийгдэж байна.	Үнэлгээ өгч, авах арга хэмжээг сайжруулна.	Үйл ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх			НМХГ, УСУГ

		H.1.3 Усны аюулгүй байдлын төлөвлөгөөнд дотоод хяналт тавих ажлын хэсгийг байгуулж, тусгай төлөвлөгөөтэй ажиллах	Ажлын хэсэг ажиллаж байна.	Үйл ажиллагааг сайжруулна.	Үйл ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх	УСУГ
		H.1.4 Усны аюулгүй байдлын төлөвлөгөөний хэрэгжилтэнд дотоод аудит хийж дүнг гарган удирдлагад танилцуулах	Дотоод аудитын хэсэг ажиллаж байна.	Үйл ажиллагааг сайжруулна.	Үйл ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх	УСУГ
		H.1.5 Усны чанар аюулгүй байдлын талаар хэрэглэгчдийн сэтгэл ханамжийн судалгааг хийж, холбогдох арга хэмжээг авч ажиллах	Сэтгэл ханамжийн судалгааг хийгдэж байна.	Олон нийтэд мэдээлэх хэлбэрийг сайжруулна.	Үйл ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх	УСУГ

J. СУРГАЛТ, СУРТАЛЧИЛГАА

J.1 Усны аюулгүй байдлын талаар ажиллагсадын мэдлэг болон хэрэглэгчид усыг зөв, аюулгүй хэрэглэх мэдээлэл дутмаг байх	Дунд	J.1.1 Усны аюулгүй байдлын төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэх хетөлбөрийг боловсруулж ажиллах	Хетөлбөртэй ажиллаж байна.	Чанарыг сайжруулна.	Үйл ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх	УСУГ
		J.1.2 Дэлхийн эрүүл мэндийн байгууллагаас хэрэгжүүлж буй "Усны аюулгүй байдлын төлөвлөгөө" төслийг аймаг, орон нутагт хэрэгжүүлэхэд Ус хангач байгууллагуудад мэргэжил арга зүйгээр туслах	Мэргэжил арга зүйгээр ханган ажиллаж байна.	Цаашид хамтран ажиллана.	Үйл ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх	ЭМЯ, НМХГ, НЭМГ, НЭМУТ, ОСНААУГ, УСУГ
		J.1.3 Хэрэглэгчдэд чиглэсэн усны зөв зохистой хэрэглээ, аюулгүй байдлын талаар хэвлэл мэдээллийн хэрэгслэлээр сургалт, сурталчилгаа явуулах	Сургалт, сурталчилгаа хангалтгүй байна.	Сургалт, сурталчилгааг системтэй болгоно.	50,0 Нийслэлийн төсөв	50,0 Нийслэлийн төсөв

	J.1.4 Хүн амын дунд усаар дамжин үүсч болох халдварт болон халдварт бус өвчлөлтэй холбоотой асуудлаар хэрэглэгчдэд зориулсан сурталчилгааг хийх	Сургалт, сурталчилгаа хангалтгүй байна.	Сургалт, сурталчилгааг системтэй болгоно.		50,0 Нийслэлийн төсөв	50,0 Нийслэлийн төсөв		НЭМҮТ, НЭМГ, НМХГ,УСУГ
	J.1.5 Сургуулийн өмнөх насын болон ерөнхий боловсролын сургуулийн сурагчдад усыг зөв зохицтой, аюулгүй хэрэглэх дадал заншлыг эзэмшиүүлэх, цэвэр усыг уух зориулалтын савтай болгох ажлыг эцэг эхчүүдийн идэвхтэй дэмжлэгтэйгээр зохион байгуулах, сургууль бүрт ус цэвэршүүлэгч тавьж ус уух цэг байгуулах	Уг ажил тодорхой төлөвлөгөөтэй хийгдэхгүй байна.	Төлөвлөгөөтэй -гээр хийж гүйцэтгэнэ.		Үйл ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх			НБГ, НЭМГ
	J.1.6 Нийслэлийн ерөнхий боловсролын сургуулийн дэргэдэх эко клубийн үйл ажиллагаанд тулгуурлан багш, сурагчдад усны зохицтой хэрэглээг төлөвшүүлэх, цэвэр усны эх үүсвэрийг хамгаалах үйлсэд хувь нэмэр оруулах	Энэ ажил хийгдэж байна.	Уг ажлыг эрчимжүүлж, бүх сургуулийг хамрах түвшинд хүргэнэ.		Үйл ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх			УБЗАА,НБОГ, НБГ, УСУГ
	J.1.7 Радио, телевизээр усны чанар, аюулгүй байдал, усаар дамжин үүсч болох халдварт болон халдварт бус өвчлөлтэй холбоотой асуудлаар хэрэглэгчдэд зориулсан сурталчилгааг хийх	Сурталчилгаа хангалтгүй байна.	Хэвлэл мэдээллийн байгууллагатай хамтарч хийж сурталчилгааг сайжруулна.		Үйл ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх			НЭМҮТ, НЭМГ, НМХГ,УСУГ

Эрсдэл / урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ/	Эрс- дэлийн түвшин	Хэрэгжүүлэх арга хэмжээ	Үр дүнгийн үзүүлэлт		Шаардагдах хөрөнгийн хэмжээ, /сая төг/ хөрөнгийн эх үүсвэр				Хариуцах байгууллага	
			Өнөөгийн түвшин	Хүрэх түвшин	онууд					
					2018	2019	2020	2021		
A. ТӨВ ЦЭВЭРЛЭХ БАЙГУУЛАМЖ										
A.1 Өдөр бүр хуримт-лагдаж буй лаг, хог хаягдал түүнээс үүсч буй үнэр /900.000м3 /	Mаш өндөр	A.1.1 Лаг зайлцуулах устгах, үнэр дарах арга хэмжээ авах	Лагийн үнэр орчныг бохирдуулж байна.	Үнэр дарах арга хэмжээг авч ажиллана.	10000, 0 Улсын төсөв	15000,0 Улсын төсөв	10000,0 Улсын төсөв		БХБЯ, БОАЖЯ, НЗДТГ,УСУГ	
		A.1.2 Лагийг бүрэн боловсруулах технологийг нэвтрүүлэх	Лагийг бүрэн боловсруулахгүй байна.	Технологийг нэвтрүүлнэ.	Герман улсын хөнгөлттэй зээлээр				БХБЯ, БОАЖЯ, НЗДТГ,УСУГ	
A.2 Арьс шир, ноос ноолуурын үйлдвэрүүдээс хүлээн авч буй бохир усны хэмжээ, бохирдол жил бүр нэмэгдэх	Mаш өндөр	A.2.1 Арьс шир, ноос ноолуурын үйлдвэрүүдийг урьдчилан цэвэрлэх байгууламжтай болгох	Урьдчилан цэвэрлэх байгууламж хангалтгүй	УЦБ-ийн технологи ажиллагааг сайжруулна.	Төр, хувийн хэвшлийн хөрөнгө оруулалт				БХБЯ, БОАЖЯ, АШННҮХ НЗДТГ, УБЗАА, НХОГ, НМХГ, УСУГ	
		A.2.2 Арьс шир, ноос ноолуурын анхан шатны боловсруулалт хийх, үйлдвэрүүдийг хотоос гаргах асуудлыг шийдвэрлэх	Асуудал шийдвэрлэгдээгүй байна.	Нүүлгэх асуудлыг шийдвэрлэнэ.	Хувийн хэвшлийн хөрөнгө оруулалт				БХБЯ, НЗДТГ, УБЗАА,НМХГ, УСУГ	
		A.2.3 Ус бохирдуулсаны төлбөрийн тухай хуулийн хэрэгжилтийг хангах	Хэрэгжилт хангалтгүй байна.	Хэрэгжилтийг хангуулна.	Үйл ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх				БОАЖЯ, БХБЯ, МХЕГ,	

		A.2.4 Арьс ширний үйлдвэрүүдийн үйл ажиллагаанаас гарсан бохир ус, хог хаягдаас үүсэлтэй бохирдсон хөрсийг бохир-дуулагч аж ахуйн нэгж байгуул-лагаар нь цэвэрлүүлэх, саармагжуулах арга хэмжээг авч ажиллах	Цэвэрлүүлэх, саармагжуулах ажиллагаа хангалтгүй байна.	Хөрсний бохирдлыг багасгах арга хэмжээг авахуулна.	Үйл ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх	НМХГ, НБОГ, УСУГ
A.3 Шингэн хлорын контейнер болон ашиглах боломжгүй 258ш баллон өнөө-гийн байдлаар ЦБ-ын хашаанд ил хадгалагдаж байгаа	Маш өндөр	A.3 ОБЕГ хамтарч хлор бүхий үлдэгдэл контейнерыг устгах ажил зохион байгуулах	Устгах ажил хийгдээгүй байна.	Устгах ажлыг эхион байгуулна.	Үйл ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх	ОБЕГ, МХЕГ, НОБГ, НМХГ,УСУГ
A.4 Бохир усыг зөөврөөр хийдэг худагт зарим үйлдвэр аж ахуйн газрууд зөвшөөрөл-гүйгээр бохир ус хийснээр Цэвэрлэх байгууламжийн технологи ажиллагаанд шууд нөлөөлдөг	Өндөр	A.4.1 Камераар хянах төхөөрөмжийн ажиллагааг сайжруулах	Камерын хяналт хангалтгүй байна.	Камерын хяналтыг сайжруулна.	Үйл ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх	НМХГ, НБОГ, УСУГ
		A.4.2 Зөвшөөрөлгүйгээр бохир усыг нийлүүлсэн газруудыг илрүүлж, хариуцлага тооцох	Илрүүлэлт хангалтгүй байна.	Илрүүлж хариуцлага тооцох ажлыг сайжруулна.	Үйл ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх	
		A.4.3 Бохирдсон орчныг халдвартгүйжүүлэлт арга хэмжээг авах	Халдвартгүйжүүлэлт хангалтгүй байна.	Халдвартгүйжүүлэлт хийх ажлыг сайжруулна.	Нийслэлийн төсөв	НЗДТГ,УБЗАА , НМХГ,НБОГ, УСУГ
A.5 Гэрээт байгууллагуудаас нийлүүлж буй бохир усан дахь үс хялгас, өөх тос, нефтийн бүтээгдэхүүн зэрэг бохирдол ирэх	Өндөр	A.5.1 Max, сүү, өлөн боловсруулах үйлдвэрүүд болон хүнс, нийтийн хоол, машин угаалгын газруудад өөх тос, үс хялгас баригч төхөөрөмж сууринуулах, эдгээр үйлдвэр аж ахуйн газарт тавих хяналтыг өндөржүүлэх	Хяналт хангалтгүй байна.	Хяналтыг өндөржүүлж, авах арга хэмжээг сайжруулна.	Хувийн хэвшлийн хөрөнгө оруулалт	НМХГ, УСУГ

					80,0 УСУГ Автом ат дээж авагч авах				
A.6 Цэвэрлэх байгууламжид удаан жил ашиглагдсан насжилт өндөр болсон бетонон болон төмөр хийц элэгдэж гэмтэх	Өндөр	A.6.1 Төмөр болон бетон хийцийн эвдрэл гэмтлийг засварлах, шинэчлэн солих	Эврэл гэмтэл их байна.	Жил бүрийн төсөвт тусгаж засзарлана.	442,9 Нийсл эл ТЦБ- ийн н зөвлө х үйлчи лгээ				
					18800, 0 АХБ- ны ХЗээл Аэрот енкий н бетон хийц засва р, Дугуй сараа лжийн барил гын буулга лт, ш				БХБЯ, НЗДТГ, НӨХГ, УСУГ

					30000 0,0 БНХА Ү-ИН ХӨНГӨЛ ТТЭЙ ЗЭЭЛЭЭ Р 25000 0М3/ХО Н ХҮЧИН ЧАДАЛ ТАЙ ЦБ	300000,0 БНХАУ- ЫН ХӨНГӨЛТТЭ Й ЗЭЭЛЭЭР	200000, 0 БНХАУ- ЫН ХӨНГӨЛТ ТТЭЙ ЗЭЭЛЭЭР			
			A.6.2 Зарим ашиглалтын шаардлага хангахгүй болж засварлах боломжгүй болсон тоног төхөөрөмжийг актлах	Актлах шаардлагатай байна.	Актлах асуудлыг шийдвэрлэнэ.	Үйл ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх				
A.7 Хуучирсан шугам хоолой, худаг нурах эрсдэл	Дунд		A.7.1 Хуучирсан шугам хоолойн насжилтын байдалд судалгаа хийж үнэлгээ өгөх	Насжилт өндөр болсон шугам хоолой их байна.	Үнэлгээ өгч, асуудлыг шийдвэрлүүлнэ.	Үйл ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх				
					Солих, шинэчлэх ажлыг үе шаттайгаар хийнэ.	Бохир усны шугамыг шинэчлэн солих /ф200-600мм , 6 км /	1000,0	1000,0	1000,0	НЗДТГ, УБЗАА , УСУГ

A.7.2 Шугам хоолойг үе шаттайгаар сольж шинэчлэх, засварлах

Хуучирсан шугам хоолой, нурах дэхсэн худаг их байна.

Солих, шинэчлэх ажлыг үе шаттайгаар хийнэ.

460,0
Нийслэл,
UB таун
орчмын
н гадна
ариутгах
татуур
гын
ажил/
695м/

93,5
Нийслэлийн
тесөв
Зүүн
Сэлби
йн
ф500
мм-ийн
0,5 км
бохир
усны
шугам
угсрах

НХОГ

					40,9 Нийсл элийн төсөв Зүүн Сэлби йн ф500 мм- ийн 0,5 км бохир усны шугам ын трасс ын болон холбо лтын цэгийн өөрчл өлттэй холбо отой гарсан нэмэл т зарда л			
					2300,0 Гадаа дын зээл, тусла мж бохир усны шугам -4,6 км			БХБЯ, НЭДТГ, НЗАА, НХОГ,УСУГ

					3700,0 Гадаа дын зээл, тусла мж Туул колле кторы н 3.4-р хэсгий н - 14,0км				
A.8 Бохирдлын хэмжээг тодорхойлоход хугацаа алдсангаар технологийн горим алдагдах эрсдэлтэй	Дунд	A.8.1 Цэвэрлэх байгууламжийн оролт гаралтын хэсэгт усны бохирдлыг хэмжих автомат төхөөрөмжийг /анализатор/ сууринуулах	Автомат хэмжигч дутагдалтай байна.	Автомат төхөөрөмжийг сууринуулна.		150,0 УСУГ-ын хөрөнгө оруулалт			УСУГ
В. ХАРГИА УРЬДЧИЛАН ЦЭВЭРЛЭХ БАЙГУУЛАМЖ									
B.1 Агааржуулалтын систем шаардлага хангахгүй байгаагаас шалтгаалан техно- *логийн хаягдал ус хүлээж авах үед их хэмжээний уур цан үүсч хүндрэл үүсдэг	Маш өндөр	B.1.1 Агааржуулах системийг хүчил шүлтэнд тэсвэртэй материалыар хийж, тоног төхөөрөмжийг бүрэн шинэчлэх	Агааржуулалтын системийн ажиллагаа туйлын хангалтгүй.	Агааржуулах системийг шинэчилнэ.		Улс, нийслэлийн төсөв	Улс, нийслэлийн төсөв		БХБЯ, НЗДТГ, УСУГ
B.2 Химийн бодисыг зориулалтын бус темер агуулахад хадгалдаг тул чийг ихтэй, сэргүүнд чийг даах, хэт халуунд чанаараа алдах эрсдэлтэй	Маш өндөр	B.2.1 Химийн бодисыг хадгалах зориулалтын агуулах барих	Агуулах зориулалтын биш байна.	Зориулалтын агуулахтай болгоно.		100,0 Нийслэлийн төсөв			НЗДТГ, УСУГ

B.3 Арьс шир, ноос боловсруулах үйлдвэрүүдээс ирж буй химиин бохир-дол ихтэй ус нь Урьдчилан цэвэрлэх байгууламжийн технологи ажиллагаанд нөлөөлөх	Маш өндөр	B.3.1 Арьс шир ноос боловсруулах үйлдвэрүүдийг химиин бодисыг саармагжуулах төхөөрөмжтэй болгох, үйлдвэрлэлд дахин ашиглах	Саармагжуулах төхөөрөмж байхгүй байна.	Төхөөрөмжтэй болгох ажилд хяналт тавьж гүйцэтгүүлнэ.	Хувийн хэвшлэлийн хөрөнгө оруулалт	Хувийн хэвшлийн хөрөнгө оруулалт			НМХГ, НБОГ, Арьс шир, ноос боловсруулах үйлдвэрүүд, УСУГ
B.4 Үйлдвэрүүдээс ялгарч буй бохир усны үнэр орчныг бохируулах	Өндөр	B.4.1 Үнэрийг дарах арга хэмжээг авах	Үнэрийг дарах арга хэмжээг авах	Авах арга хэмжээг төлөвлөж, хэрэгжилтэнд хяналт тавина.	300,0 Нийслэлийн төсөв	300,0 Нийслэлийн төсөв			БХБЯ, НЗДТГ, НМХГ, НБОГ, УСУГ
B.5 Лаг усгүйжүүлэх төхөөрөмжийн хүчин чадал хүрэлцэхгүй-гээс лаг хуримтлаг-дах эрсдэлтэй	Өндөр	B.5.1 Лаг усгүйжүүлэх центрифуг төхөөрөмж нэмж суурилуулах	Лаг усгүйжүүлэх ажил хангалтгүй байна.	Төхөөрөмжийг суурилуулна.	15,0 УСУГ-ын хөрөнгө оруулалт	100,0 Нийслэлийн төсөв	100,0 Нийслэлийн төсөв		НЗДТГ, УСУГ
B.6 Бохир усны дээж авалтаас хамаарч шинжилгээний дунд өөрчлөлт гарах эрсдэлтэй	Дунд	B.6.1 Хром, сульфидын оролт дээр автомат дээж авагч суурилуулах	Дээж авалт хангалтгүй байна.	Дээж авагчийг суурилуулна.	УСУГ-ын хөрөнгө оруулалт				УСУГ
С. БАГАХАНГАЙН УС СУВАГ АШИГЛАЛТЫН ТОВЧОО									
C.1 Бохир усны насосны станц цахилгааны нөөц 2 талын тэжээл байхгүй тул цахилгаан эрчим хүч доголдох үед байгууламжийн хэвийн үйл ажиллагаанд нөлөөлөх эрсдэлтэй	Өндөр	C.1.1 Цахилгааны 2 талын тэжээлтэй болгох	Цахилгаан хангамжийн зөвхөн 1 талын тэжээлтэй байна.	Цахилгаан хангамжийн үл хамаарах 2 талын тэжээлтэй болгоно.	80,0 УСУГ-ын хөрөнгө оруулалт				УСУГ

D. БАГА ОВРЫН ЦЭВЭРЛЭХ БАЙГУУЛАМЖ

D.1 Био комбинат дахь бохир усны насосны станц нь үерээс хамгаалах далангүйгээс үерт автых эрдэлтэй	Маш өндөр	D.1.1 Үерийн усыг зайлцуулах далан сэргээн засварлах	Үерийн усны хамгаалалт хангалтгүй байна.	Даланг сэргээж засварлана.	Нийслэлийн төсөв				ОБЕГ, НЗДТГ, УБЗАА, УСУГ
D.2 Буянт-Ухаа дахь цэвэрлэх байгууламжид нефть болон химийн бохирдолтой ус ирдэг	Өндөр	D.2.1 Иргэний Нисэхийн Ерөнхий Газрын харьяа Онгоцны засвар үйлчилгээний газруудыг нефтийн бүтээгдэхүүн баригч төхөөрөмжтэй болгох	Нефт барих төхөөрөмж байхгүй байна.	Төхөөрөмж суурилуулна.	Төр, хувийн хэвшлийн хөрөнгө оруулалт				ИНЕГ, НЗДТГ, НМХГ, НБОГ, УСУГ
D.3 Багануурын цэвэрлэх байгууламж, Баянголын цэвэрлэх байгууламжийн удаан жил ашиглагдаж насхилт өндөр болсон тоног төхөөрөмж, төмөр хийц эзлэгдэж ГЭМТСЭН	Өндөр	D.3.1 Тоног төхөөрөмж, төмөр хийцийн эвдрэл гэмтлийг засварлах	Эвдрэл гэмтэл их байна.	Засварлах шинэчлэх ажил хийгдэнэ.	УСУГ, нийслэлийн төсөв				НЗДТГ, УБЗАА Багануур ДЗДТГ, УСУГ
			Төв шугамд холбогдоогүй байна.	ЦБ-ийг төвлөрсөн шугамд холбоно.			300.0 нийслэлийн төсөв		
D.4 Баянголын цэвэрлэх байгууламжид хлорын тун хэмжээ таараулах боломжгүй	Дунд	D.4.1 Халдвартгүйжүүлэх төхөөрөмж авч суурилуулах	Халдвартгүйжүүлэлт хийгдэхгүй байна.	Төхөөрөмж суурилуулна.	50.0 УСУГ-ын хөрөнгө оруулалт				УСУГ
D.5 Морингийн давааны цэвэрлэх байгууламжид лаг боловсруулах явцад хий алдагдах магад-лалтай	Дунд	D.5.1 Шинээр баригдсан 20000м3/хон хүчин чадалтай цэвэрлэх байгууламжийг ашиглалтанд оруулж, хүлээн авах	Хүлээн авах ажил хийгдэггүй байна.	Ашиглалтанд оруулна.	Үйл ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх				БХБЯ, БХТөв, НӨХГ, УСУГ

		D.5.2 Цэвэрлэх байгууламж нь лаг боловсруулах болон азот фосфорын цэвэрлэгээний технологитой тул ИТА болон ажилтнуудад сургалт явуулах	Сургалт явагдаагүй байна.	Сургалтыг хамтарч явуулна.	Үйл ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх	Гүйцэтгэгч Түрк улсын “Эйч Эи Си” ХХК, УСУГ
--	--	---	---------------------------	----------------------------	-------------------------------	---

Е. ГЭР ХОРООЛЛЫН АРИУН ЦЭВРИЙН БАЙГУУЛАМЖ

E.1 Гэр хорооллын ариун цэврийн байгууламж стандартын шаардлага хангахгүй байгаагаас хөрсний бохирдол ихээр үүссэн	Маш өндөр	E.1.1 Нийслэлийн нутаг дэвсгэрт энгийн бие засах газар ашигладаг аж ахуйн нэгж, байгууллага болон гэр хорооллын айл өрхийг нүхэн жорлон угаадасны нүхээ “Нүхэн жорлон, угаадасны нүх техникийн шаардлага MNS 5924:2015 стандарт”-ын 4.4 дэх заалтын дагуу хийх талаар шаардлага тавьж, зөвлөгөө өгч ажиллах	Зөвлөгөө өгөх ажил хангалтгүй байна.	Зөвлөгөө өгөх, сурталчилгаа хийх ажлыг сайжруулна.	Үйл ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх	БОАЖЯ, ЭМЯ, НЗДТГ, НМХГ, НБОГ, НЭМГ, ГХХГ
		E.1.2 Гэр хорооллын цэвэр усны шугамд холбогдсон айл өрхүүдээс ялгарч буй бохир усыг цэвэрлэж, халдвартгүйжүүлэх, бага хүчин чадлын цэвэрлэх байгууламж барих асуудлыг шийдвэрлэх, хэрэгжүүлэх	Асуудал бүрэн шийдвэрлэгдээгүй байна.	Асуудлыг үе шаттайгаар шийдвэрлэнэ.	Улс, нийслэлийн төсөв	БХБЯ, БОАЖЯ, НЗДТГ, ГХХГ
		E.1.3 Ус хангамж, ариутгах татуургын сүлжээнд холбогдоогүй сургууль, цэцэрлэгт жишиг ариун цэврийн байгууламж барих	стандартын шаардлага хангасан ариун цэврийн байгууламж дутагдаж байна.	Жишиг ариун цэврийн байгууламж барих замаар асуудлыг үе шаттайгаар шийдвэрлэнэ.	320.0 Нийслэлийн төсөв	Нийслэлийн төсөв

		E1.4 Гэр хороололд шинээр сургууль, цэцэрлэг барихаар төлөвлөхдөө усыг хэмнэх, бага оврын цэвэрлэх байгууламжтай байх, цэвэрлэгдээд гарсан усыг эргүүлэн ашиглах боломжийг бүрдүүлэх байдлаар зураг төсвийг хийж гүйцэтгэх	Зураг төсөв хийгдээгүй байна.	Төсөвт тусгах болон ОУБ дэмжлэг авч үе шаттайгаар шийдвэрлэнэ.	Нийслэлийн төсөв	НЭДТГ, УБЗАА, НБГ, НБОГ			
		E1.5 Гэр хорооллын айлуудын ариун цэврийн байгууламжийг сайжруулах загвар төслийг хэрэгжүүлэх	Ариун цэврийн байгууламж туйлын хангалтгүй байна.	Загвар ариун цэврийн байгууламжтай болох замаар асуудлыг шийдвэрлэнэ.	Гадаадын зээл тусlamж	БОАЖЯ, НЭДТГ, ГХХГ			
E.2 Гэр хорооллын хөрсний бохирдолтой холбоотой халдварт өвчин ихсэх	Өндөр	E.2.1 Гэр хорооллын нүхэн жорлонгуудад ялааны авгалдайн устгал халдвартайжүүлэлт хийх ажлыг зохион байгуулах	Гэр хорооллын хүн амын дунд халдварт өвчин их байна.	АЦБ-ийг халдвартайжүүлэх ажлыг зохион байгуулна.	Нийслэлийн төсөв	НЭДТГ, УБЗАА , НЭМГ, НМХГ, НБОГ			
		E2.2. Үндны усны эх үүсвэрийн хориглолтын болон хязгаарлалтын бүсэд суурьшсан айл өрхүүдийг нүүлгэх боломжийг тохиолдолд био жорлонг нэвтрүүлэх арга хэмжээг авах	Био жорлон нэвтрээгүй байна.	Био жорлон нэвтрүүлэх боломжийг судалж хэрэгжүүлнэ.	Олон улсын төсөл, бусад хөрөнгө оруулалт				
БҮГД									
Улсын хөрөнгө оруулалтаар				10160, 0	16500,0	11500,0	38160.0		
Нийслэлийн хөрөнгө оруулалтаар				3707,3	4380,0	3850,0	2620,0	14557.3	
Гадаадын зээл тусlamж, бусад				33339 0,0	311110,0	209700, 0	1000,0	855200.0	
ҮСҮГ-ЫН хөрөнгө оруулалтаар				1894,5	946,5	630,0	630,0	4101,0	
НИЙТ ДҮН				34915 1,8	332936.5	225680. 0	4250.0	912018.3	